

‘De zorgvuldige weg naar huishoudelijke hulp’

**Toetsing van:
Afstudeeronderzoek
RE441C**

Hogeschool Leiden

Iris Peters s1080085

Opleiding HBO-Rechten

Naam afstudeerbegeleider: mr. T. Akkerman

Naam onderzoeksdocent: mr. M. Verstuijf

Opdrachtgever: mw.,

Bedrijf

Inleverdatum: 21 juni 2016

Herkansing

Klas: Re4D

Collegejaar 2015/16, blok 16

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt mijn afstudeeronderzoek “De zorgvuldige weg naar huishoudelijke hulp”. Dit onderzoek is geschreven in opdracht van Bedrijf te Schiedam, als afsluiting van mijn opleiding HBO Rechten aan de Hogeschool Leiden.

Het was geen gemakkelijke weg naar het eindresultaat, maar wel een interessante. Mede omdat mijn onderwerp recentelijk aan de orde is geweest in het Nederlandse nieuws. Door mijn onderzoek heb ik nieuwe inzichten kunnen verwerven en mijn persoonlijke ontwikkeling kunnen verbreden.

Graag zou ik mijn dank willen uiten naar mevrouw, mijn opdrachtgever en tevens directeur van Bedrijf. Zij heeft mij goed op weg geholpen en feedback gegeven waar nodig. Tevens wil ik mijn onderzoeksdocent mr. M. Verstuijf en afstudeerbegeleider mr. T. Akkerman voor de begeleiding en feedback bedanken. Ten slotte wil ik mijn ouders en vriend voor hun begrip en steun bedanken.

Schiedam, juni 2016

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Probleemanalyse	6
1.3. Doelstelling	9
1.4. Centrale vraag	9
1.5. Deelvragen	10
1.6. Operationaliseren van begrippen	10
1.7. Onderzoeksmethoden	10
1.8. Leeswijzer	12
2. Juridisch kader	14
2.1. Procedure aanvragen huishoudelijke hulp	14
2.2. Procedure besluit in strijd zorgvuldigheidsbeginsel	25
3. Resultaten	31
Beoordeling rechter criteria artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015	
3.1. Behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren	31
3.2. Mogelijkheden eigen kracht of gebruikelijke hulp	33
3.3. Mogelijkheden mantelzorg of hulp van andere personen uit de sociale omgeving	35
3.4. Behoeft maatregelen ondersteuning mantelzorger	36
3.5. Mogelijkheden gebruikmaking algemene voorziening of verrichten van maatschappelijke nuttige activiteiten	37
3.6. Mogelijkheden samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders	39
4. Conclusie	40
Beoordeling besluit strijd zorgvuldigheidsbeginsel	
4.1. Beantwoording centrale vraag	40
4.2. Doel en bruikbaarheid	42

5. Aanbevelingen	43
Literatuurlijst	45
Bijlagen	47
Bijlage 1: Behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren	47
Bijlage 2: Mogelijkheden eigen kracht of gebruikelijke hulp	55
Bijlage 3: Mogelijkheden mantelzorg of hulp van andere personen uit de sociale omgeving	61
Bijlage 4: Behoeft maatregelen ondersteuning mantelzorger	63
Bijlage 5: Mogelijkheden gebruikmaking algemene voorziening of verrichten van maatschappelijke nuttige activiteiten	64
Bijlage 6: Mogelijkheden samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders	65
Bijlage 7: Checklist	66

Samenvatting

De zorgverlener; HBO-professional (Maatschappelijk werker, Sociaal pedagogisch hulpverlener), werkzaam bij Bedrijf, begeleidt ingezetenen (verder: cliënten) bij het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (verder: Wmo 2015). Om te bepalen of de cliënt recht heeft op huishoudelijke hulp voert het college van Burgemeester en Wethouders (verder: B&W) een onderzoek uit. De gronden van artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015 zijn als waarborg voor het uitvoeren van een zorgvuldig onderzoek. Dit onderzoek is van belang voor de voorbereiding van het nemen van een besluit. Het college van B&W dient namelijk bij de voorbereiding van het besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen te vergaren¹. De zorgverlener is afgelopen anderhalf jaar tegen het probleem aangelopen dat het onderzoek niet altijd zorgvuldig wordt uitgevoerd. Hierdoor krijgt de cliënt minder of geen huishoudelijke hulp. De zorgverlener heeft echter niet de juridische kennis om te beoordelen wanneer het onderzoek niet zorgvuldig is uitgevoerd.

Het doel van dit onderzoek is daarom, de zorgverlener werkzaam bij Bedrijf, advies te geven wat de beste manier is om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 uitgevoerd door het college van B&W in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel door jurisprudentieonderzoek uit te voeren.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt: *Wat is volgens jurisprudentieonderzoek de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?*

Om de centrale vraag te kunnen beantwoorden is het onderzoek opgedeeld in twee theoretische deelvragen en zes praktijkgerichte deelvragen.

De eerste theoretische deelvraag geeft een beschrijving van de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp. De tweede theoretische deelvraag geeft een beschrijving van de procedure indien het vermoeden er is dat het besluit in strijd is genomen met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Om de zes praktijkgerichte deelvragen te kunnen beantwoorden is onderzoek gedaan naar 36 uitspraken van de rechter. De handvatten voor een zorgvuldig onderzoek zijn opgenomen in artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015. De rechter heeft in 36 onderzochte uitspraken omstandigheden

¹ Artikel 3:2 Awb.

benoemd die ook van toepassing zijn bij de invulling van de gronden van artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015.

Uit de theoretische deelvragen kunnen drie conclusies worden getrokken. De procedures bestaan uit het maken van de melding, het indienen van de aanvraag en het maken van bezwaar bij het college van B&W.

Uit de praktijkgerichte deelvragen is de conclusie getrokken dat de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen, of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel, het onderzoek op de gronden van sub a t/m f van artikel 2.3.2 Wmo 2015 te controleren. Bij deze controle kunnen de omstandigheden die de rechter heeft ingevuld bij de 36 onderzochte uitspraken ook worden meegenomen. Op deze manier kan de zorgverlener aan de hand van deze punten beoordelen of het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd. Komt er bij de beoordeling één van de punten naar voren dat het college van B&W niet heeft meegenomen, dan kan het besluit in strijd zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel. De zorgverlener kan vervolgens bezwaar maken bij het college van B&W.

De aanbeveling vanuit dit onderzoek aan de zorgverlener is om gebruik te maken van de checklist opgenomen in bijlage 7. Hierin is een duidelijk overzicht van de procedures en de gronden die bij de beoordeling van een zorgvuldig onderzoek van belang zijn. De checklist bestaat uit vier delen die de zorgverlener kan doorlopen namelijk; het maken van de melding, het indienen van de aanvraag, de beoordeling of het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd en het maken van bezwaar bij het college van B&W.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Bedrijf is een maatschap die maatschappelijke ondersteuning, op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (verder: Wmo), biedt aan ingezetenen in de regio Rijnmond. Bedrijf begeleidt ingezetenen (verder: cliënten) met psychiatrisch en/of verslavingsproblemen. De zorgverlener; HBO-professional (Maatschappelijk werker, Sociaal pedagogisch hulpverlener), werkzaam bij Bedrijf, biedt onder andere ondersteuning en begeleiding bij financiën en/of administratie en psychosociale hulpverlening aan de cliënten. Onder de werkzaamheden van de zorgverlener valt ook begeleiding met het aanvragen van huishoudelijke hulp, een onderdeel van maatschappelijke ondersteuning, bij het college van Burgermeester en Wethouders (verder: B&W). Het college van B&W bepaalt in een besluit of een cliënt recht heeft op huishoudelijke hulp. Bij de voorbereiding van dit besluit dient het college van B&W alle relevante feiten en de af te wegen belangen te vergaren. Dit doet het college van B&W door het uitvoeren van een onderzoek. Ondanks het feit dat de Wmo 2015 wel handvatten in de wet heeft over de zorgvuldige afweging van het onderzoek leidt dit niet altijd tot een zorgvuldig onderzoek. Sinds de invoering van de Wmo 2015 zijn in de eerste helft van 2015 80 procent meer rechtszaken aangespannen over de Wmo in vergelijking met voorgaande jaren². Bedrijf is afgelopen anderhalf jaar tegen het probleem aangelopen dat het onderzoek niet zorgvuldig wordt uitgevoerd en hierdoor cliënten minder of helemaal geen huishoudelijke hulp krijgt.

1.2. Probleemanalyse

Onder maatschappelijke ondersteuning, aldus artikel 1.1.1 lid 1 Wmo 2015, wordt onder andere verstaan: “het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving”.

Hulp bij huishouden wordt aangewezen wanneer disfunctioneren van de leefeenheid, als gevolg van gezondheidsproblemen van (één van) de huisgenoten, dreigt. Onder leefeenheid wordt verstaan alle bewoners van een adres die samen een duurzaam huishouden voeren. Disfunctioneren van de leefeenheid kan zich uiten in verwaarlozing (gezondheidsrisico's, persoonlijke verzorging, voeding en vocht), vervuiling (van de woning of van kleding), ontredde van zichzelf of van afhankelijke huisgenoten waardoor het functioneren in huis, maar ook buitenhuis belemmerd wordt³.

² '80 procent meer rechtszaken over Wmo in eerste helft 2015', *de Rechtspraak* bekeken op 18 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: 80 procent meer rechtszaken wmo 2015).

³ Stijn van Cleef, *De Kleine Gids Wmo 2015*, Kluwer Schulink 2014, blz. 40.

Huishoudelijke hulp is in 2007 reeds in de Wmo ingevoerd. Met de invoering van de Wmo is een begin gemaakt met het beperken van de aanspraken onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (verder: AWBZ) en het uitbreiden van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijke ondersteuning. Met de invoering van de Wmo 2015 hebben de gemeenten nog meer verantwoordelijkheden gekregen. De regering heeft met de Wmo 2015 beoogd tegemoet te komen aan de veranderende eisen en omstandigheden en met de wet de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning, de houdbaarheid en zorg voor elkaar te doen toenemen, zodat ook mensen die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning van de overheid, in de toekomst kunnen blijven participeren aan de samenleving en zo lang mogelijk in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen⁴.

Om in aanmerking te komen voor een maatwerkvoorziening moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. In artikel 1.2.1 sub a Wmo 2015 zijn deze voorwaarden benoemd. “Deze voorwaarden zijn dat een cliënt een ingezetene is van Nederland, een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen heeft en niet in staat is op eigen kracht, of met gebruikelijke hulp, of met mantelzorg, of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk, voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie”.

Indien de zorgverlener tijdens het intakegesprek heeft bepaald dat een cliënt voldoet aan deze voorwaarden kan zij/hij namens de cliënt een melding doen bij het college van B&W. Nadat de zorgverlener een melding heeft gedaan voor behoefte aan maatschappelijke ondersteuning zal het college van B&W onderzoek doen naar de persoonlijke situatie van de cliënt. Het college van B&W dient binnen zes weken na de melding het onderzoek uit te voeren op grond van artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015. Het college van B&W doet onderzoek naar de gronden opgenomen in artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015. Na het uitvoeren van het onderzoek kan de zorgverlener een aanvraag indienen voor verstrekking van een maatwerkvoorziening op grond van artikel 2.3.5 lid 1 Wmo 2015. Het college van B&W biedt maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen aan op grond van de Wmo 2015. Een maatwerkvoorziening is afgestemd op de situatie van de cliënt. Onder maatwerkvoorzieningen valt onder andere huishoudelijke hulp, individuele begeleiding of vervoersvoorziening. Een algemene voorziening is vrij toegankelijk en hieronder valt onder andere een boodschappendienst, maaltijdverzorging of maatschappelijke opvang⁵. Bij verstrekking van een algemene voorziening doet het college van B&W niet eerst een diepgaand onderzoek naar de situatie van de cliënt⁶. Het college van B&W geeft vervolgens een beschikking af binnen twee weken waarin wordt bepaald of de cliënt

⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 3.

⁵ ‘Hoe krijg ik ondersteuning van de gemeente vanuit de Wmo 2015?’, *Rijksoverheid* bekeken op 18 mei 2016, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: ondersteuning Wmo 2015).

⁶ Mr. S. van Cleef, ‘Knelpunten bij wetsvoorstel Wmo 2015’, *Kluwer Schulink* bekeken op 17 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: knelpunten wetsvoorstel wmo 2015).

recht heeft op verstrekking van een maatwerkvoorziening⁷. Een beschikking is een overheidsbesluit gericht op een concrete, individuele situatie⁸.

Het college van B&W dient bij de voorbereiding van het besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen te vergaren, ook wel het zorgvuldigheidsbeginsel genoemd⁹. Dit doet het college van B&W in dit proces door het uitvoeren van het onderzoek. Het uitvoeren van het onderzoek is nodig om een adequaat totaalbeeld van de cliënt en zijn/haar situatie te verkrijgen. Voor een zorgvuldig onderzoek zal veelal sprake zijn van enige vorm van persoonlijk contact met de cliënt of een vertegenwoordiger van de cliënt. Het eerste lid van artikel 2.3.2 Wmo 2015 bepaalt dat het onderzoek moet plaatsvinden in samenspraak met de cliënt. De vorm van het onderzoek is vrij¹⁰.

De zorgverlener doorloopt bovenstaand proces bij het begeleiden van de aanvraag voor huishoudelijke hulp. De zorgverlener geeft uitleg aan de cliënt welke stappen moeten worden ondernomen en voert deze stappen samen met de cliënt uit. Sinds 1 januari 2015 ontvangen minder mensen huishoudelijke hulp vanuit de Wmo 2015¹¹. Ondanks het feit dat er minder budget beschikbaar is, dient het college van Burgemeester en Wethouders (verder: B&W) vooralsnog de aanvraag te beoordelen en een passende reactie te geven¹². De zorgverlener merkt steeds vaker dat er geen passende reactie wordt gegeven doordat het onderzoek niet zorgvuldig is uitgevoerd. Hierdoor krijgen de cliënten minder of geen huishoudelijke hulp. De zorgverlener heeft echter niet de juridische kennis om te beoordelen wanneer het onderzoek niet zorgvuldig is uitgevoerd en komt hier vaak pas achter na het inschakelen van een jurist. Indien de zorgverlener eerder de onzorgvuldigheid van het onderzoek herkent, kan zij zelf bezwaar maken en dit duidelijk aankaarten in het bezwaarschrift. Bedrijf hoeft hierdoor geen jurist in te schakelen en een rechtszaak blijft dan hopelijk achterwege. De cliënt heeft hierdoor ook eerder de huishoudelijke hulp waar hij of zij recht op heeft. “Het uitvoeren van een zorgvuldig onderzoek is namelijk essentieel voor het bereiken van maatwerk en het aanspreken of verbeteren van de zelfredzaamheid van de cliënt en zijn sociale netwerk”¹³.

Door middel van jurisprudentieonderzoek wordt onderzocht wat de gronden van de rechter zijn om te beslissen dat het besluit van het college van B&W in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel. Huishoudelijke hulp is in 2007 al in de Wmo ingevoerd. De gronden voor de uitvoering van een

⁷ Artikel 2.3.5 lid 2 Wmo 2015.

⁸ Artikel 1:3 lid 2 Awb.

⁹ Artikel 3:2 Awb.

¹⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 118.

¹¹ ‘Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015’, *Rijksoverheid* bekeken op 18 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: Wmo 2015).

¹² Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 13.

¹³ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 26.

zorgvuldig onderzoek zijn in artikel 4 Wmo benoemd. Het beginsel van de individuele afweging op basis van een zorgvuldig onderzoek na een melding van de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning door een persoon is juist nog steviger verankerd in de Wmo 2015. De Wmo 2015 expliciteert de elementen die tenminste in het onderzoek moeten worden betrokken door het college van B&W, hetgeen de zorgvuldigheid van de besluitvorming over de ondersteuning, de mate van en de vorm waarin nog meer moeten waarborgen¹⁴. De gronden die het college van B&W dient te onderzoeken zijn opgenomen in artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015. In dit artikel zijn meer gronden opgenomen dan in artikel 4 Wmo. Dit betekent dat de uitspraken die worden onderzocht, die grotendeels zijn gebaseerd op de Wmo, zich weliswaar aan de vereisten van artikel 4 Wmo moesten houden, maar de gronden van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 ook van toepassing zijn. In artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 zijn zeven gronden opgenomen. Per uitspraak wordt onderzocht bij welke grond van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 het college van B&W te weinig uitvoering heeft gegeven. Sub g zal niet worden onderzocht, omdat deze sub niet bijdraagt aan de zorgvuldigheid van het onderzoek, maar van belang is voor de cliënt bij de afweging of de cliënt een aanvraag indient¹⁵. De uitspraken die zijn geselecteerd zullen alleen geconcentreerd zijn op het begrip huishoudelijke hulp. In dit onderzoek zullen er 36 uitspraken worden onderzocht die in strijd zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel.

1.3. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is, de zorgverlener werkzaam bij Bedrijf, advies te geven wat de beste manier is om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel door jurisprudentieonderzoek uit te voeren.

1.4. Centrale vraag

Wat is volgens jurisprudentieonderzoek de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?

1.5. Deelvragen

1. Wat is de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp?

¹⁴ Drs. M.J. van Rijn, 'Kamerbrief over uitspraak van de rechtbank Noord-Holland inzake het aanbieden van huishoudelijke hulp door gemeente', *Rijksoverheid* 10 december 2014, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: *zorgvuldig onderzoek 2015*).

¹⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 118.

2. Wat is de procedure bij het vermoeden dat het besluit in strijd is genomen met het zorgvuldigheidsbeginsel?
3. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub a Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
4. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub b Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
5. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub c Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
6. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub d Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
7. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub e Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
8. Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub f Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?

1.6. Operationaliseren van begrippen

Beste: dat Bedrijf aan de hand van dit onderzoek meer zaken met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 kan winnen waartegen zij bezwaar maken opdat de cliënt eerder zorg op maat krijgt zonder het aanspannen van een rechtszaak.

1.7. Onderzoeksmethoden

In dit onderzoek worden verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Om de eerste twee theoretische deelvragen te kunnen beantwoorden is de onderzoeksmethode wetsanalyse en literatuuronderzoek toegepast. Door de gebruikmaking van veel verschillende bronnen is de betrouwbaarheid en validiteit gewaarborgd. Deze verschillende bronnen zijn onder andere kamerstukken, onderzoeken en boeken. De herkomst van de bronnen zijn gecontroleerd.

Om de praktijkgerichte deelvragen 3 tot en met 8 te kunnen beantwoorden is de onderzoeksmethode jurisprudentie gebruikt. Aan de hand van jurisprudentieonderzoek is onderzocht welke gronden de rechter meeneemt, indien het besluit in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel. In hoofdstuk 3 zijn

de resultaten hiervan weergegeven die zijn gebaseerd op de bijlage 1 t/m 6. De validiteit en betrouwbaarheid zijn hierbij gewaarborgd. In totaal zijn er 36 uitspraken onderzocht.

De uitspraken die zijn gebruikt in dit onderzoek zijn de volgende:

- Rb. Zutphen 28 maart 2012, ECLI:NL:RBZUT:2012:BW0564;
- Rb. Noord-Nederland 14 maart 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:BZ4141;
- Rb. Groningen 29 juni 2007, ECLI:NL:RBGRO:2007:BA8761;
- Rb. Almelo 7 augustus 2008, ECLI:NL:RBALM:2008:BE8679;
- Rb. Alkmaar 22 augustus 2007, ECLI:NL:RBALK:2007:BB2865;
- Rb. Alkmaar 29 juli 2010, ECLI:NL:RBALK:2010:BN3674;
- Rb. Amsterdam 25 mei 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ7855;
- Rb. Arnhem 26 januari 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BP5159;
- Rb. Dordrecht 2 april 2010, ECLI:NL:RBDOR:2010:BM2363;
- CRVB 24 december 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:4391;
- Rb. Midden-Nederland 9 maart 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:1395;
- Rb. Middelburg 24 december 2009, ECLI:NL:RBMID:2009:BL0585;
- CRVB 1 december 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO5997;
- Rb. Midden-Nederland 23 juni 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:4488;
- Rb. Rotterdam 1 april 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:2196;
- Rb. Breda 13 juni 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BD5148;
- Rb. Midden-Nederland 7 augustus 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:6021;
- Rb. Overijssel 8 april 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1194;
- Rb. Arnhem 1 juni 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM6841;
- Rb. Maastricht 27 maart 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BI2517;
- Rb. 's-Gravenhage 14 april 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BD1513;
- Rb. Almelo 4 maart 2009, ECLI:NL:RBALM:2009:BH5042;
- CRVB 29 september 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO1055;
- Rb. Arnhem 27 april 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM4299;
- CRVB 3 maart 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BL9930;
- CRVB 18 april 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW3254;
- CRVB 27 oktober 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO4357;
- CRVB 21 september 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BT2790;
- Rb. Arnhem 26 november 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BH0119;
- Rb. Breda 22 april 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BD3537;
- CRVB 22 juli 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:2482;

- Rb. Midden-Nederland 28 september 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:7148;
- Rb. Arnhem 23 februari 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BL6621;
- Rb. Leeuwarden 18 augustus 2008, ECLI:NL:RBLEE:2008:BE9627;
- Rb. Overijssel 17 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5588;
- Rb. Overijssel 29 maart 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1070.

1.8. Leeswijzer

Om de centrale vraag nauwkeurig te beantwoorden, is dit onderzoeksrapport onderverdeeld in verschillende hoofdstukken die ieder één of meerdere deelvragen beantwoorden.

In hoofdstuk twee zijn de procedures voor het aanvragen van huishoudelijke hulp en bij het vermoeden dat het besluit in strijd is genomen met het zorgvuldigheidsbeginsel beschreven. In dit hoofdstuk zal dan op de volgende twee deelvragen antwoord worden gegeven:

- Wat is de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp?
- Wat is de procedure bij het vermoeden dat het besluit in strijd is genomen met het zorgvuldigheidsbeginsel?

In hoofdstuk drie worden de resultaten van het praktijkonderzoek weergegeven. Per paragraaf zijn de resultaten van één deelvraag weergegeven. De resultaten van de volgende deelvragen zijn respectievelijk weergegeven:

- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub a Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub b Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub c Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub d Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?
- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub e Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?

- Welke gronden neemt de rechter volgens jurisprudentieonderzoek mee bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub f Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?

In hoofdstuk 4 is de conclusie weergegeven. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraag: *Wat is volgens jurisprudentieonderzoek de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?*

In hoofdstuk 5 zijn de aanbevelingen weergegeven. In dit hoofdstuk worden praktische tips en een checklist aan Bedrijf voorgelegd.

2. Juridisch kader

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de theoretische deelvragen weergegeven. Om deze deelvragen te kunnen beantwoorden is gebruik gemaakt van de onderzoeksmethoden literatuuronderzoek en wetsanalyse.

2.1. Procedure aanvragen huishoudelijke hulp

In deze paragraaf zal de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp worden toegelicht. Maatschappelijke ondersteuning aldus artikel 1.1.1 Wmo 2015 is onder andere: “het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving”. Huishoudelijke hulp is een onderdeel van maatschappelijke ondersteuning.

Wmo 2007

Het doel van de Wmo was het samenhangend lokaal beleid om deelname van alle burgers mogelijk te maken en te bevorderen, uitgevoerd dicht bij de burger door een daarvoor goed toegeruste gemeente¹⁶. Huishoudelijke hulp wordt op grond van de Wmo toegekend aan cliënten. De Wmo is in 2007 ingevoerd. Met de invoering van de Wmo is een begin gemaakt met het beperken van de aanspraken onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (verder: AWBZ) en het uitbreiden van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijke ondersteuning. In 2006 is bij de parlementaire behandeling al geconstateerd dat de decentralisatie van de gelden voor huishoudelijke verzorging slechts een eerste stap zou zijn in het beperken van de aanspraken onder de AWBZ en het vergroten van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor langdurige ondersteuning¹⁷. “De aanleiding voor de invoering van de Wmo is aan de ene kant zorgen voor behoud van solidariteit van gezonde mensen met gehandicapten, zorgbehoevende ouderen en psychiatrische patiënten, zorgen voor kwalitatief goede zorg en ondersteuning aan cliënten en zorgen voor samenhang tussen voorzieningen in de directe leefomgeving, zodat mensen zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en actief kunnen participeren aan de samenleving. Aan de andere kant is er sprake van een sterke groei van het beroep op collectieve voorzieningen die bij ongewijzigd beleid tot aanzienlijk hogere lasten in de uitvoering van de AWBZ zal leiden; de uitgaven voor de AWBZ zijn de afgelopen jaren gegroeid van bijna € 13 miljard in 1999 naar ruim € 20 miljard in 2004”. Ook op de lange termijn dient de zorg aan mensen met een ernstige, zeer langdurige hulp te worden gewaarborgd en betaalbaar te zijn, aldus de regering¹⁸.

¹⁶ Kamerstukken II 2003-04, 29538, nr. 1.

¹⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 1.

¹⁸ Kamerstukken II 2004/05, 30131, nr. 3, blz. 6/7.

Met de Wmo zijn er instrumenten aan de gemeente gegeven waarmee zij ook daadwerkelijk haar verantwoordelijkheid kan nemen en de cliënten instrumenten te geven om op het lokale niveau invloed uit te oefenen op het terrein van maatschappelijke ondersteuning. Door middel van maatwerk in de directe leefomgeving is de gemeente in staat cliënten te mobiliseren en ondersteuning dicht bij de cliënten te organiseren¹⁹.

Wmo 2015

De Wmo 2007 is zoals hiervoor is aangegeven een begin geweest van het uitbreiden van de verantwoordelijkheden van de gemeente. Vanuit de Wmo zijn inmiddels vele nuttige en goede ervaringen opgedaan, aldus de evaluatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau²⁰. Met de invoering van de Wmo 2015 hebben de gemeenten nog meer verantwoordelijkheden gekregen. De regering heeft met de Wmo 2015 beoogd tegemoet te komen aan de veranderende eisen en omstandigheden en met de wet de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning, de houdbaarheid en zorg voor elkaar te doen toenemen, zodat ook mensen die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning van de overheid, in de toekomst kunnen blijven participeren aan de samenleving en zo lang mogelijk in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen²¹. Het is van belang dat cliënten met beperkingen zoveel mogelijk in staat worden gesteld op gelijk niveau te participeren en deel te nemen aan het dagelijkse leven. Om bij te dragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving hebben gemeenten daarom de opdracht gekregen de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen²². Maatschappelijke ondersteuning is beschikbaar voor degenen die daarop zijn aangewezen, ongeacht de hoogte van het inkomen of vermogen, aldus de regering²³. De betrokkenheid van mensen moet de Wmo 2015 ook bij elkaar vergroten. Er is een groter beroep gedaan op het sociale netwerk van mensen, en waar mogelijk ook op vrijwilligers om het wonen in de eigen leefomgeving langer mogelijk te maken²⁴. Daarnaast was door de huidige uitgavengroei ingrijpen ook noodzakelijk. Er werden te veel vormen, van ondersteuning die mensen ook zelf kunnen organiseren, uit de collectieve middelen betaald. De regering heeft gekozen om in te grijpen en daarmee de ondersteuning en zorg voor kwetsbare mensen in de toekomst veilig te stellen. De regering heeft met de invoering van de Wmo 2015 beoogd dat gemeenten, door een groter beroep te doen op de eigen mogelijkheden van cliënten en hun sociale netwerk en door gebruikmaking van

¹⁹ Kamerstukken II 2004/05, 30131, nr. 3, blz. 8.

²⁰ Sociaal Cultureel Planbureau, 'Gemeentelijk Wmo-beleid 2010. Een beschrijving vanuit het perspectief van gemeenten', Den Haag 8 mei 2013, www.scp.nl (zoeken op: *gemeentelijk Wmo beleid*).

²¹ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 3.

²² Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 14.

²³ Drs. M.J. van Rijn, 'Nader rapport over de wet maatschappelijke ondersteuning', *Rijksoverheid* 14 januari 2014, www.google.nl (zoeken op: *nader rapport Wmo 2015*).

²⁴ Kamerstukken II 2014/15, 3098.

algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, de ondersteuning met een beperkter budget kunnen uitvoeren dan de rijksoverheid²⁵.

Opdracht gemeente

Op grond van artikel 2.1.1 lid 1 Wmo 2015 dient het gemeentebestuur zorg te dragen voor de maatschappelijke ondersteuning. De opdracht voor het college van B&W is een goede toegankelijkheid te bevorderen van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking²⁶. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid van maatschappelijke ondersteuning. In artikel 2.1.2 lid 2 Wmo 2015 zijn de onderwerpen beschreven die in het plan moeten worden uitgewerkt.

De gemeente beschikt over beleidsruimte betreffende het plan. De gemeente kan zelf bepalen op welke wijze hij invulling geeft aan het plan. Gemeenten dienen gestructureerd informatie te verzamelen over de situatie van hun cliënten binnen het sociale domein. Het is essentieel om te beschikken over een actueel en volledig beeld van de lokale problematiek en de mogelijkheden om de inhoud en uitvoering van het beleid te kunnen toetsen op de omstandigheden en maatwerk te kunnen leveren. Op deze manier kan de gemeente een goede invulling geven van de gemeentelijke verantwoordelijkheden binnen het sociale domein.

De opdracht aan de gemeente om een aanvraag maatschappelijke ondersteuning te beoordelen en te voorzien van een passende reactie doet niets af aan de beleidsruimte. Een beroep op maatschappelijke ondersteuning kan tenslotte bij de gemeente worden gedaan, indien uit het onderzoek dat aan de beoordeling van de aanvraag voorafgaat blijkt dat een ingezetene niet, op eigen kracht, eventueel met inschakelijking van zijn sociale omgeving, in staat is tot zelfredzaamheid en participatie in de samenleving²⁷.

In artikel 2.1.3 lid 1 Wmo 2015 is opgenomen dat de gemeenteraad bij verordening de regels vaststelt voor de uitvoering van het beleidsplan. In lid 2 van het artikel staan de onderwerpen benoemd die de gemeenteraad in ieder geval in de verordening moet opnemen. Het is niet mogelijk en wenselijk dat in de verordening in detail wordt vastgelegd hoe de gemeente in concrete situaties moet handelen. Om het nodige maatwerk en de 'echte' ondersteuningsaanvraag van de cliënt te leveren moet de gemeente zichzelf ook de noodzakelijke beleidsruimte gunnen²⁸.

Voorwaarden

²⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 3.

²⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 11.

²⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 12/13.

²⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 17.

Om in aanmerking te komen voor verstrekking van een maatwerkvoorziening moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. In artikel 1.2.1 sub a Wmo 2015 zijn deze voorwaarden benoemd.

“Deze voorwaarden zijn dat een cliënt:

- een ingezetene is van Nederland;
- een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen heeft en;
- niet in staat is op eigen kracht, of met gebruikelijke hulp, of met mantelzorg, of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk, voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie”.

In artikel 1.1.1 Wmo 2015 zijn verschillende bepalingen beschreven. “Onder gebruikelijke hulp wordt verstaan die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Mantelzorg is hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Het sociale netwerk van de cliënt zijn personen uit de huiselijk kring of anderen personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt.

Onder zelfredzaamheid wordt verstaan het in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden”.

Het begrip eigen kracht is niet beschreven in artikel 1.1.1 Wmo 2015, maar hieronder wordt verstaan dat wat binnen het vermogen van de cliënt ligt om zelf tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of participatie te komen²⁹.

Melding

Indien de cliënt voldoet aan deze voorwaarden kan er een melding gedaan worden bij het college van B&W. De melding kan telefonisch of via het internet plaatsvinden. De melding is in ieder geval vormvrij³⁰. Er kan een persoonlijk plan worden overgelegd op grond van artikel 2.3.2 lid 2 Wmo 2015. In dit plan wordt bijvoorbeeld schriftelijk de zorgbehoeften en de zorgverleners van de cliënt vastgesteld. Het is een voordeel om dit plan op te stellen. De cliënt heeft namelijk hierdoor de informatie gereed en houdt grip op de situatie³¹. Daarnaast kan de cliënt gebruik maken van

²⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 118.

³⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 24.

³¹ ‘Persoonlijk plan’, *PerSaldo* bekeken op 17 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: *persoonlijk plan wmo 2015*).

cliëntondersteuning op grond van artikel 2.3.2 lid 3 Wmo 2015. Het college van B&W bevestigt de ontvangst van de melding³².

Gronden onderzoek

Nadat er een melding is gedaan voor behoefte aan maatschappelijke ondersteuning zal het college van B&W een onderzoek starten naar de persoonlijke situatie van de cliënt op grond van artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015. De cliënt heeft een medewerkingplicht en informatieplicht³³. Het college van B&W onderzoekt naar de gronden opgenomen in artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015. Deze gronden zijn als volgt:

- a. “de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënt;
- b. de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te verbeteren of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- c. de mogelijkheden om met mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- d. de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de cliënt;
- e. de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening of door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, onderscheidenlijk de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- f. de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid, zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang;
- g. welke bijdragen in de kosten de cliënt met toepassing van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.1.4, verschuldigd zal zijn”.

Het college van B&W onderzoekt op grond van artikel 2.3.2 lid 4 sub g Wmo 2015 of een cliënt een eigen bijdrage verschuldigd is. Financieel daadkrachtige cliënten moeten ook een beroep op maatschappelijke ondersteuning kunnen doen, omdat zij bijvoorbeeld niet in staat zijn maatschappelijke ondersteuning te organiseren³⁴. De eigen bijdrage kan worden bepaald bij

³² Artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015.

³³ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 24.

³⁴ Drs. M.J. van Rijn, ‘Nader rapport over de wet maatschappelijke ondersteuning’, *Rijksoverheid* 14 januari 2014, www.google.nl (zoeken op: *nader rapport Wmo 2015*).

verordening, aldus artikel 2.1.4 lid 1 Wmo 2015. In de Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn nadere regels gesteld over de bijdragen voor maatwerkvoorzieningen. De bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget (verder: pgb) wordt door het Centraal Administratiekantoor (verder: CAK) bepaald³⁵. Gemeenten hebben de bevoegdheid op grond van artikel 2.1.7 Wmo 2015 om personen een gemeentelijke tegemoetkoming te verstrekken die een beperking of psychische/psychosociale problemen hebben ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie.

Zorgvuldigheid onderzoek

Om een adequaat totaalbeeld van de cliënt en zijn situatie te verkrijgen dient er een zorgvuldig onderzoek plaats te vinden. Voor een zorgvuldig onderzoek zal veelal sprake zijn van enige vorm van persoonlijk contact met de cliënt of een vertegenwoordiger van de cliënt. Het eerste lid van artikel 2.3.2 Wmo 2015 bepaalt daarom dat het onderzoek moet plaatsvinden in samenspraak met de cliënt. De vorm van het onderzoek is vrij³⁶. Het is wel van groot belang dat het onderzoek en het contact met de cliënt en zijn/haar sociale netwerk op een zorgvuldige en professionele manier plaatsvindt. Voor het bereiken van maatwerk en het aanspreken of verbeteren van de zelfredzaamheid van de cliënt en zijn sociale netwerk is dit essentieel³⁷. Het persoonlijk contact tussen cliënt en het college van B&W vindt vaak plaats via een keukentafelgesprek.

Het vierde lid van artikel 2.3.2 Wmo 2015 is als waarborg voor een zorgvuldig onderzoek bepaald welke onderwerpen in ieder geval in het onderzoek moeten worden meegenomen. Door dit expliciet in de wet op te nemen, worden aan het college van B&W handvatten geboden om een zorgvuldige beoordeling en afweging tot stand te brengen.

“Onderdeel a tot en met f dragen bij aan een zorgvuldig onderzoek. Onderdeel g is voor de cliënt van belang bij de afweging of hij een aanvraag voor een maatwerkvoorziening zal indienen. De volgorde van de onderdelen geeft aan dat het bijvoorbeeld voor de hand ligt dat eerst gekeken wordt naar wat het sociale netwerk als gebruikelijke hulp kan leveren, alvorens het college van B&W de cliënt een algemene voorziening aanbeveelt of een maatwerkvoorziening vaststelt”³⁸.

Zoals reeds eerder is aangegeven is de huishoudelijke hulp in 2007 al in de Wmo ingevoerd. De gronden voor de uitvoering van een zorgvuldig onderzoek zijn in artikel 4 Wmo benoemd.

³⁵ ‘Algemene voorziening in de Wmo 2015’, *Vereniging van Nederlandse gemeenten* 1 september 2015, www.google.nl (zoeken op: *algemene voorziening Wmo 2015*).

³⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 118.

³⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 26.

³⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 118.

Artikel 4 Wmo houdt het volgende in:

1. “Ter compensatie van de beperkingen die een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 4°, 5° en 6°, ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, treft het college van B&W van burgemeester en wethouders voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:
 - a. een huishouden te voeren;
 - b. zich te verplaatsen in en om de woning;
 - c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
 - d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.
2. Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van B&W van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien”.

Het beginsel van de individuele afweging op basis van een zorgvuldig onderzoek na een melding van de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning door een persoon is juist nog steviger verankerd in de Wmo 2015. De Wmo 2015 expliciteert de elementen die tenminste in het onderzoek moeten worden betrokken door het college van B&W, hetgeen de zorgvuldigheid van de besluitvorming over de ondersteuning, de mate van en de vorm waarin nog meer moeten waarborgen³⁹. De gronden die het college van B&W dient te onderzoeken zijn opgenomen in artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015. In dit artikel zijn meer gronden opgenomen dan in artikel 4 Wmo. Dit betekent dat de uitspraken die zijn onderzocht, die dus zijn gebaseerd op de Wmo, zich weliswaar aan de vereisten van artikel 4 Wmo moesten houden, maar de gronden van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 ook van toepassing zijn.

Maatwerkvoorziening

Het college van B&W biedt maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen aan. Een maatwerkvoorziening is afgestemd op de situatie van de persoon. Onder maatwerkvoorzieningen valt onder andere huishoudelijke hulp, individuele begeleiding of vervoersvoorziening. Een algemene voorziening is vrij toegankelijk en hieronder valt onder andere een boodschappendienst,

³⁹ Drs. M.J. van Rijn, ‘Kamerbrief over uitspraak van de rechtbank Noord-Holland inzake het aanbieden van huishoudelijke hulp door gemeente’, *Rijksoverheid* 10 december 2014, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: *zorgvuldig onderzoek 2015*).

maaltijdverzorging of maatschappelijke opvang⁴⁰. Bij verstrekking van een algemene voorziening doet het college van B&W niet eerst een diepgaand onderzoek naar de situatie van de cliënt⁴¹.

Het college van B&W bevordert en treft de algemene voorzieningen op grond van artikel 2.2.3 Wmo 2015 en zijn in het beleidsplan opgenomen⁴². Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen⁴³. Rekening houdend met de uitkomsten van het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de cliënt en een passende bijdrage te leveren aan de zelfredzaamheid of participatie van de cliënt, dient de maatwerkvoorziening te worden verstrekt, waardoor de cliënt in staat wordt gesteld zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te blijven wonen. In deze situatie wordt de beperking van de cliënt gecompenseerd voor zover het mogelijk is een beperking te compenseren. Dan is er sprake van maatwerkcompensatie⁴⁴.

Het begrip maatwerkvoorziening bestond in de Wmo nog niet, maar hierin stond de compensatieplicht centraal. Dit houdt in dat gemeenten verplicht zijn om cliënten met een beperking of psychische problematiek te compenseren voor de beperkingen die zij ondervinden bij hun zelfredzaamheid en participatie⁴⁵. De verplichting voor gemeenten om een maatwerkvoorziening te leveren is in de Wmo 2015 ruimer geformuleerd dan de compensatieplicht in de Wmo. Bij een maatwerkvoorziening is van belang dat er wordt gekeken wat iemand zelf nog kan bijdragen, en dat vormt samen met de inzet van eigen kracht of, indien van toepassing, gebruikelijke hulp of mantelzorg een samenhangend ondersteuningsaanbod, ook wel maatwerk⁴⁶. In dit onderzoek zal worden onderzocht naar de zorgvuldigheid van het onderzoek van het college van B&W en dit maakt geen verschil of er een maatwerkvoorziening wordt toegekend of rekening moet worden gehouden met de compensatieplicht.

Aanvraag

Na het uitvoeren van het onderzoek kan er een aanvraag worden ingediend voor verstrekking van een maatwerkvoorziening op grond van artikel 2.3.5 lid 1 Wmo 2015. Deze aanvraag dient aan een aantal vereisten te voldoen en deze vereisten zijn opgesomd in artikel 4:2 lid 1 Awb.

⁴⁰ 'Hoe krijg ik ondersteuning van de gemeente vanuit de Wmo 2015?', *Rijksoverheid* bekeken op 18 mei 2016, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: ondersteuning Wmo 2015).

⁴¹ Mr. S. van Cleef, 'Knelpunten bij wetsvoorstel Wmo 2015', *Kluwer Schulink* bekeken op 17 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: knelpunten wetsvoorstel wmo 2015).

⁴² Artikel 2.1.2 lid 2 Wmo 2015.

⁴³ Artikel 1.1.1 Wmo 2015.

⁴⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 28.

⁴⁵ 'Wmo 2015: wat is er veranderd?', *Movisie* 25 januari 2015, www.movisie.nl (zoeken op: Wmo 2015 compensatieplicht).

⁴⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 8.

Het college van B&W geeft vervolgens een beschikking af binnen twee weken op grond van artikel 2.3.5 lid 2 Wmo 2015. Een beschikking is een overheidsbesluit gericht op een concrete, individuele situatie⁴⁷. In de beschikking wordt bepaald of de cliënt recht heeft op verstrekking van een maatwerkvoorziening.

Zorg in Natura/pgb

In de beschikking wordt bepaald of de cliënt recht heeft op verstrekking van een maatwerkvoorziening zijn. Er zijn twee mogelijkheden om de maatwerkvoorziening te regelen, namelijk via zorg in natura of via een pgb.

Bij zorg in natura regelt de gemeente de maatwerkvoorziening. Zij bepalen dan bijvoorbeeld welke rolstoel de cliënt krijgt of wie helpt in de huishouding.

De pgb is geregeld in artikel 2.3.6 Wmo 2015. Met een pgb kan de cliënt de zorg van de maatwerkvoorziening zelf inkopen. Hierdoor behouden cliënten zelf de regie op hun eigen leven, kunnen zelf hun eigen leven inrichten en zelf zorgverleners uitzoeken die hen helpen op tijdstippen die zij wensen. Cliënten kunnen dan bijvoorbeeld zelf werkafspraken maken met de hulpverleners en kunnen zelf bijsturen als de ondersteuning niet voldoende is. Een belangrijke functie die de pgb vervult bij het bevorderen van innovatie in het beschikbare ondersteuningsaanbod, is dat nieuwe, niet door de gemeente gecontracteerde aanbieders worden gefinancierd⁴⁸.

Om in aanmerking te komen voor een pgb moet wel aan de voorwaarden van artikel 2.3.6 lid 2 Wmo 2015 worden voldaan. De cliënt dient zich bijvoorbeeld gemotiveerd op het standpunt te stellen dat het door de gemeente gecontracteerde aanbod niet passend is in zijn specifieke situatie.

Er zijn voorwaarden verbonden aan het recht om te kiezen voor een pgb voor bepaalde redenen. Cliënten hebben een beroep op de regeling gedaan onder de AWBZ die niet in staat waren de taken en verplichtingen goed te vervullen. Als gevolg van de aanzuigende werking van de pgb is in de afgelopen jaren sprake geweest van een onhoudbare uitgavenontwikkeling. Daarnaast bestond er een risico op fraude en is de kwaliteit soms ernstig te wensen overgelaten⁴⁹.

De gemeente mag een aanvraag voor een pgb weigeren op grond van artikel 2.3.6 lid 5 Wmo 2015.

Het college van B&W onderzoekt periodiek of er aanleiding is om de beslissing te heroverwegen op grond van artikel 2.3.9 Wmo 2015. Daarnaast kan het college van B&W een beslissing herzien of wel intrekken indien het college van B&W één van de grond van artikel 2.3.10 lid 1 Wmo 2015 vaststelt. Dit kan bijvoorbeeld wanneer de cliënt onjuiste gegevens heeft verstrekt.

⁴⁷ Artikel 1:3 lid 2 Awb.

⁴⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 31/32.

⁴⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 31/32.

Conclusie

Concluderend uit bovenstaande informatie bestaat de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp uit de volgende stappen.

Voorwaarden

De procedure begint bij het bepalen of de cliënt voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor verstrekking van een maatwerkvoorziening. Deze voorwaarden zijn opgenomen in artikel 1.2.1 sub a Wmo 2015 en zijn de volgende:

Een cliënt:

- is een ingezetene van Nederland;
- een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen heeft en;
- niet in staat is op eigen kracht, of met gebruikelijke hulp, of met mantelzorg, of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk, voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie.

Melding

Indien de cliënt voldoet aan de voorwaarden kan er een melding worden gedaan bij het college van B&W van behoefte aan maatschappelijke ondersteuning op grond van artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015. De melding kan via de telefoon of het internet plaatsvinden. Het college van B&W bevestigt de ontvangst van de melding.

Optioneel: het indienen van een persoonlijk plan op grond van artikel 2.3.2 lid 2 en 3 Wmo 2015 en het gebruik maken van cliëntondersteuning.

Onderzoek

Het college van B&W start een onderzoek binnen zes weken na ontvangst van de melding op grond van artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015. Het college van B&W onderzoekt de gronden van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015. Het onderzoek dient zorgvuldig te worden uitgevoerd.

Aanvraag

Na het uitvoeren van het onderzoek kan er een aanvraag worden ingediend voor verstrekking van een maatwerkvoorziening op grond van artikel 2.3.5 lid 1 Wmo 2015. Hierbij zijn de vereisten van artikel

4:2 lid 1 Awb van belang. Het college geeft de beschikking binnen twee weken na ontvangst van de aanvraag op grond van artikel 2.3.5 lid 2 Wmo 2015.

Zorg in natura/Pgb

Indien het college van B&W heeft beslist dat de cliënt recht heeft op verstrekking van een maatwerkvoorziening kan dit op twee mogelijkheden worden geregeld namelijk via zorg in natura of pgb. Om in aanmerking te komen voor een pgb moeten aan de voorwaarden van artikel 2.3.6 lid 2 Wmo 2015 worden voldaan.

2.2. Procedure besluit in strijd zorgvuldigheidsbeginsel

In deze paragraaf zal de procedure worden beschreven bij het vermoeden dat een besluit in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Algemene informatie

Artikel 107 lid 4 van de Grondwet meldt dat de wet algemene regels van bestuursrecht vaststelt. “De algemene regels van het bestuursrecht en het bestuursprocesrecht is de hoofddoelstelling van de Awb”⁵⁰.

In het rechtsverkeer treden openbare lichamen, zoals de staat, provincie, gemeente of het waterschap op door middel van hun organen, ook wel bestuursorganen genoemd. Bestuurshandelingen verrichten bestuursorganen op basis van hun bevoegdheid⁵¹. Het college van B&W is een orgaan van een rechtspersoon ingesteld krachtens publiekrecht, aldus artikel 1:1 sub a Awb.

Bestuursorganen kunnen twee soorten rechtshandelingen verrichten namelijk publiek- en privaatrechtelijke rechtshandelingen⁵². Het college van B&W geeft schriftelijke beslissingen, inhoudende een publiekrechtshandeling, ook wel een besluit genoemd⁵³. Met een besluit ontstaat er voor de cliënt publiekrechtelijke gevolgen. Publiekrechtelijk wil zeggen dat de bevoegdheid om een dergelijk besluit te nemen is vastgelegd in of krachtens een bepaling in een bijzondere bestuurswet⁵⁴. Daarnaast geeft het college van B&W ook beschikkingen af. Een beschikking is een overheidsbesluit gericht op een concrete, individuele situatie⁵⁵.

Een bestuursorgaan kan een beslissing nemen als hiertoe een aanvraag is gedaan. Een aanvraag⁵⁶ is een verzoek van de cliënt, de belanghebbende, om een besluit te nemen. Een belanghebbende⁵⁷ is een persoon die rechtstreeks betrokken is bij het besluit. Een cliënt die aanspraak doet op maatschappelijke ondersteuning is rechtstreeks betrokken bij het besluit, omdat de cliënt een aanvraag doet op de maatschappelijk ondersteuning.

Op grond van artikel 4:1 Awb dient de aanvraag schriftelijk te worden ingediend bij het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen. Een aanvraag voor maatschappelijke ondersteuning dient bij het college van B&W te worden ingediend.

Deze aanvraag dient aan een aantal vereisten te voldoen en deze vereisten zijn opgesomd in artikel 4:2 lid 1 Awb. In de aanvraag dient de naam, het adres van de aanvrager, de dagtekening en een

⁵⁰ Kamerstukken II 1988-1989, 21 221.

⁵¹ Mr. A.W. Verschut, *Bestuurs(proces)recht in kort bestek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgever 2012, blz. 23.

⁵² Mr. A.W. Verschut, *Bestuurs(proces)recht in kort bestek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgever 2012, blz. 51.

⁵³ Artikel 1:3 lid 1 Awb.

⁵⁴ Mr. A.W. Verschut, *Bestuurs(proces)recht in kort bestek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgever 2012, blz. 51.

⁵⁵ Artikel 1:3 lid 2 Awb.

⁵⁶ Artikel 1:3 lid 3 Awb.

⁵⁷ Artikel 1:2 lid 1 Awb.

aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd te worden vermeld. Daarnaast moet de aanvraag worden ondertekend.

Rechtsbescherming

Er kan diep worden ingegrepen in de rechtspositie van de burger door het openbaar bestuur. De Awb biedt een algemeen stelsel van rechtsbescherming tegen besluiten zoals die door bestuursorganen worden genomen. Besluiten kunnen op twee manieren worden getoetst namelijk op rechtmatigheids- en doelmatigheidsaspecten. Er wordt gekeken of het besluit op zichzelf een juist beleid is en in het beleid van het bestuursorgaan past en of het recht is gevolgd.

Hierbij zijn de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van belang. Deze behoren bij het ongeschreven recht. Het zijn voornamelijk in de rechtspraak ontwikkelde gedragsregels die bestuursorganen bij hun handelingen in acht dienen te nemen. Onder meer de volgende beginselen kunnen worden onderscheiden: zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 Awb), gelijkheidsbeginsel (artikel 1 Gw), evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 Awb), verbod van détournement de pouvoir (artikel 3:3 Awb), motiveringsbeginsel (artikel 3:46 Awb), fair play-beginsel, vertrouwensbeginsel, rechtszekerheidsbeginsel⁵⁸.

Het zorgvuldigheidsbeginsel, opgenomen in artikel 3:2 Awb, houdt in dat bij de voorbereiding van een besluit het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen vergaart. Het bestuursorgaan dient een actieve houding aan te nemen. Het bestuursorgaan dient zelf, om tot een verantwoorde besluitvorming te komen, zorgvuldige informatie verwerven. Het bestuursorgaan dient de relevante gegevens te verzamelen en indien nodig door de aanvrager te laten aanvullen⁵⁹. De uitgebrachte adviezen dienen ook op zorgvuldige wijze te zijn plaatsgevonden op grond van artikel 3:9 Awb. Het bestuursorgaan moet zelf nagaan of een onderzoek naar feiten en gedragingen, verricht door een adviseur, zorgvuldig is geweest.

In paragraaf 2.1 is toegelicht onder het kopje ‘zorgvuldigheid onderzoek’ wat dit betekent voor het onderzoek van het college van B&W betreffende maatschappelijke ondersteuning.

Bezwaar

⁵⁸ Mr. Y.M. Visscher, *Praktisch Bestuursprocesrecht*, Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers 2010, blz. 60 t/m 67.

⁵⁹ Mr. Y.M. Visscher, *Praktisch Bestuursprocesrecht*, Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers 2010, blz. 39.

Indien het college van B&W te weinig uitvoering van zijn onderzoeksplicht heeft gegeven naar één van de punten van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 kan er bezwaar worden gemaakt bij het college van B&W. Op grond van artikel 2:1 lid 1 Awb kan de cliënt de zorgverlener machtigen. Op grond van artikel 1:5 lid 1 Awb wordt onder het maken van bezwaar verstaan: “het gebruik maken van de ingevolge een wettelijk voorschrift bestaande bevoegdheid, voorziening tegen een besluit te vragen bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen”. Op grond van artikel 6:4 lid 1 Awb geschiedt het bezwaar maken door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.

In de bezwaarprocedure wordt het besluit opnieuw aan het bestuursorgaan voorgelegd. Hierdoor wordt een onnodig beroep bij de rechter voorkomen. Het maken van bezwaar is namelijk nodig om een beroep te doen bij de rechtbank op grond van artikel 8:1 juncto 7:1 Awb. Tijdens de bezwaarprocedure wordt het besluit volledig heroverwogen. Door middel van een bezwaarschrift kan bekend worden gemaakt dat er bezwaar wordt ingediend. Het bezwaarschrift dient aan de eisen van artikel 6:5 lid 1 Awb te voldoen. Deze eisen zijn dat de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht, de gronden van het bezwaar moeten worden vermeld. Daarnaast dient het bezwaarschrift te worden ondertekend.

De indieningstermijn van het bezwaarschrift bedraagt zes weken op grond van artikel 6:7 Awb.

De ontvankelijkheid van het bezwaar wordt vervolgens getoetst op grond van artikel 6:6 Awb.

In artikel 7:2 Awb is opgenomen dat het bestuursorgaan de belanghebbenden in de gelegenheid stelt om gehoord te worden. Er kan ook een adviescommissie worden ingesteld op grond van artikel 7:13 Awb.

De belanghebbende kan ook nog een proceskostenvergoeding eisen. Er moeten aan vier voorwaarden worden voldaan op grond van artikel 7:15 lid 1 Awb.

Het bestuursorgaan dient het besluit te heroverwegen, dus het opnieuw bekijken en afwegen van een besluit. Het bestuursorgaan beoordeelt het bezwaar ex nunc. Dit betekent dat er wordt gekeken naar de huidige situatie van de cliënt. Het college van B&W kijkt naar rechtmatigheid- en doelmatigheidsaspecten. Er wordt niet alleen gekeken of het recht is gevolgd, maar ook of het besluit op zichzelf een ‘juist’ besluit is en in het beleid van het bestuursorgaan past⁶⁰.

De beslistermijn van het bestuursorgaan is 6 weken of 12 weken indien een commissie is ingeschakeld, aldus artikel 7:10 lid 1 Awb. In het dictum van de beslissing op het bezwaar zijn er praktisch gezien de volgende mogelijkheden namelijk het bezwaar is niet ontvankelijk, gegrond, ongegrond of ten dele gegrond.

⁶⁰ Mr. A.W. Verschut, *Bestuurs(proces)recht in kort bestek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgever 2012, blz. 73.

De beslissing op het bezwaar dient te berusten op een deugdelijke motivering, aldus artikel 7:12 lid 1 Awb. De beslissing op het bezwaar wordt bekend gemaakt door het toezenden naar de belanghebbenden op grond van artikel 7:12 lid 1 Awb.

Beroep

Indien de beslissing op het bezwaar nog niet het gewenste resultaat heeft geleverd kan een beroep worden ingesteld bij de bestuursrechter op grond van artikel 8:1 Awb.

De procedure begint door het indienen van een beroepschrift. Het beroepschrift moet binnen 6 weken worden ingediend aldus artikel 6:4 Awb en moet aan dezelfde eisen als het bezwaarschrift voldoen. Vervolgens begint het vooronderzoek. Er wordt gekeken naar de bevoegdheid van de rechter, aldus artikel 8:7 Awb. Daarna wordt bepaald of het beroep ontvankelijk is.

Bij eenvoudige zaken kan de bestuursrechter voorstellen om de zaak af te doen zonder zitting op grond van artikel 8:57 Awb. Indien de rechter beslist wel een onderzoek ter zitting te doen dient de rechter zich aan de eisen van afdeling 8.2.5 Awb te houden. Hierin staat bijvoorbeeld dat de zitting openbaar is, tenzij hier andere redenen voor zijn op grond van artikel 8:62 Awb.

De bestuursrechter beoordeelt tijdens het beroep de situatie ex tunc. Dit betekent dat de situatie wordt beoordeeld bij het indienen van het bezwaarschrift. De rechter toets dan alleen de rechtmatigheid. De rechter kijkt naar de belangenafweging. De rechter zal bij het zorgvuldigheidbeginsel toetsten of de beslissing op zorgvuldige wijze en met inachtneming van de wettelijke en gemeentelijke regels is genomen⁶¹.

De bestuursrechter doet binnen 6 weken schriftelijk uitspraak op grond van artikel 8:66 Awb.

Hierbij heeft de rechter verschillende mogelijkheden op grond van artikel 8:72 Awb. De rechter heeft bijvoorbeeld de mogelijkheid geheel of gedeeltelijk het besluit te vernietigen, maar de rechtsgevolgen geheel of gedeeltelijk in stand te laten. De rechter kan ook zelf voorzien in de zaak.

De belanghebbende kan ook een vergoeding van de kosten en schade eisen, zoals het griffierecht, de proceskosten en/of schadevergoeding.

Voorlopige voorziening

Op grond van artikel 8:81 Awb kan een belanghebbende een voorlopige voorziening verzoeken om de werking van een besluit te schorsen of het besluit tijdelijk te wijzigen. Bij een verzoek voor een voorlopige voorziening zijn de vereisten van artikel 6:5 lid 1 Awb van toepassing⁶². Bij de procedure voor een voorlopige voorziening is het connexiteitsvereiste van belang. Dit vereiste houdt in dat er

⁶¹ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 122.

⁶² Artikel 8:81 lid 4 Awb.

samenhang moet bestaan tussen de voorlopige voorziening en de procedure waarin het besluit wordt bestreden.

De rechter beoordeelt als eerste of er sprake is van een spoedeisend belang. Vervolgens gaat de rechter de rechtmatigheid van het besluit beoordelen. Twijfelt de rechter hierover dan zal hij het verzoek toewijzen en het besluit schorsen. De voorzieningenrechter kan een voorlopige maatregel treffen. Hij voorziet dan zelf in de zaak vooruitlopend op de uitspraak op het beroep in de zogeheten bodemprocedure⁶³.

Hoger beroep

De belanghebbende kan op grond van artikel 18 Beroepswet bij de Centrale Raad van Beroep (verder: CRvB) hoger beroep indienen voor sociale zekerheidszaken tegen de uitspraak van de rechtbank. De gang van zaken heeft veel overeenkomsten met de beroepsprocedure. Hoger beroep kan worden ingesteld op grond van artikel 8:104 lid 1 Awb tegen een uitspraak van de bestuursrechter.

De termijn voor het indienen van het hoger beroepschrift is 6 weken op grond van artikel 6:7 Awb. Het CRvB toetst in het hoger beroep opnieuw de rechtmatigheid van het bestreden besluit. De uitspraak van de CRvB kan de uitspraak van de rechtbank bevestigen, geheel of gedeeltelijk vernietigen of de zaak terugverwijzen.

Na hoger beroep staan er geen rechtsmiddelen in het bestuursrecht meer open.

Conclusie

Concluderend uit bovenstaande informatie bestaat de procedure bij het vermoeden dat een besluit in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel uit de volgende stappen.

Bezwaar

Het kenbaar maken van bezwaar kan door het indienen van een bezwaarschrift bij het college van B&W. Het bezwaarschrift moet aan de vereisten van artikel 6:5 lid 1 Awb voldoen. Er moet ook rekening worden gehouden met de termijn van zes weken.

Beroep

Indien de beroepsprocedure gewenst is moet binnen zes weken er een beroepschrift bij de bestuursrechter worden ingediend. Het beroepschrift dient aan de vereisten van artikel 6:5 lid 1 Awb te voldoen.

⁶³ Mr. Y.M. Visscher, *Praktisch Bestuursprocesrecht*, Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers 2010, blz. 192 t/m 194.

Voorlopige voorziening (optioneel)

Indien de cliënt een voorlopige voorziening wenst dient dit verzoek aan de vereisten van artikel 6:5 lid 1 Awb te voldoen. Vergeet hierbij niet te kijken naar de connixiteit en het spoedeisende belang.

Hoger beroep

Indien de hoger beroep procedure gewenst is moet binnen zes weken er een beroepschrift bij de CRvB worden ingediend. Het beroepschrift dient aan de vereisten van artikel 6:5 lid 1 Awb te voldoen.

3. Resultaten

Beoordeling rechter criteria artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de praktijkgerichte deelvragen worden weergegeven. Door middel van jurisprudentieonderzoek is onderzocht welke omstandigheden de rechter meeneemt bij de beoordeling of het besluit van het college van B&W met betrekking tot huishoudelijke hulp in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel.

In bijlage 1 t/m 6 zijn de resultaten van de jurisprudentieonderzoek in tabellen verwerkt. Deze tabellen zijn opgebouwd uit de nummering, het ECLI nummer, de kenmerken van de uitspraak, de plek waar de kenmerken te vinden zijn in de uitspraak en de beslissing van de rechter. In totaal zijn er 36 uitspraken onderzocht die in strijd zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel. Hiervan zijn 29 uitspraken gebaseerd op de Wmo en 7 uitspraken op de Wmo 2015. In paragraaf 2.1 is nader toegelicht dat de eisen van de Wmo ook van toepassing zijn in de Wmo 2015. Per sub van artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015 zal worden toegelicht welke omstandigheden de rechter invult. Bij een aantal uitspraken heeft het college van B&W bij meerdere punten te weinig uitvoering gegeven van zijn onderzoeksplicht en daarom zijn sommige uitspraken onder meerdere paragrafen verdeeld.

3.1. Behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub a van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 1 zijn de resultaten van sub a weergegeven. Van de 36 uitspraken die zijn onderzocht heeft bij 19 uitspraken het college van B&W onvoldoende uitvoering gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënt. Sub a geeft een totaalbeeld weer van de cliënt. Er zijn 4 uitspraken op grond van de Wmo 2015 en 16 uitspraken op grond van de Wmo. Sub a is dan ook de grootste groep.

Bij de onderzochte uitspraken waren er meerdere opvallende omstandigheden in de uitspraken naar voren gekomen. In uitspraak 3 is de verweerder (verder: college van B&W) uitgegaan van de vraag van de eiser (verder: cliënt). Het college van B&W heeft een beperkte invulling gegeven aan zijn eigen verantwoordelijkheid, terwijl de eigen verantwoordelijkheid juist in deze wet centraal staat.

In uitspraak 6 is de cliënt niet in de gelegenheid geweest bepaalde aspecten te onderbouwen.

In de uitspraken 4 en 16 heeft het college van B&W de recente medische gegevens niet tot zijn beschikking gehad. In de uitspraken 5 en 13 heeft het college van B&W zijn besluit gebaseerd op een medisch advies die gebaseerd is op een onjuiste beoordeling.

In de uitspraken 3, 4 en 12 heeft of het huisbezoek niet plaatsgevonden of staat deze niet in het rapport vermeld.

In de overige uitspraken heeft het college van B&W te weinig uitvoering van zijn onderzoeksplicht naar de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënten gegeven, maar zijn er geen opvallende punten naast bovenstaand omstandigheden naar voren gekomen.

Beslissing

De rechter verklaart in de meeste uitspraken het beroep gegrond en vernietigt daarop het bestreden besluit. De rechter bepaalt dan vervolgens dat het college van B&W opnieuw een beslissing op het bezwaar moet nemen. Het griffierecht wordt in de meeste uitspraken vergoed en in een aantal uitspraken ook de proceskosten. In een vijftal uitspraken draagt de rechter aan de gebreken van het bestreden besluit te herstellen.

3.2. Mogelijkheden eigen kracht of gebruikelijke hulp

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub b van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 2 zijn de resultaten van sub b weergegeven. In totaal heeft het college van B&W bij 15 van de 36 uitspraken te weinig uitvoering gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de mogelijkheden van eigen kracht of gebruikelijke hulp. Sub b is grootste groep na sub a. Van de onderzochte uitspraken zijn hiervan 14 uitspraken gebaseerd op de Wmo en één op de Wmo 2015.

Sub b van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 staat in het teken van de mogelijkheden die de cliënt zelf of met gebruikelijke hulp nog heeft. De begrippen die van toepassing zijn toegelicht in paragraaf 2.1 en de definities zijn weergegeven in artikel 1.1.1 Wmo 2015. Om in aanmerking te komen voor een maatwerkvoorziening zal de cliënt zal zich in hoge mate moeten inspannen om aan te wenden wat binnen zijn eigen bereik ligt om zelf in zijn behoefte op het gebied van maatschappelijke ondersteuning te voorzien. Daarnaast dienen de kansen die de gebruikelijke hulp biedt ook te worden benut. Het college van B&W biedt geen maatwerkvoorziening aan indien het college van B&W tot de conclusie komt dat de cliënt zelf dan wel met gebruikelijke hulp in zijn behoefte aan maatschappelijke ondersteuning kan voorzien⁶⁴.

Bij de onderzochte uitspraken waren er meerdere opvallende omstandigheden in de uitspraken naar voren gekomen. In uitspraak 20 hoeft de echtgenoot van de cliënt niet zelf aan te geven c.q. aan te tonen dat er sprake is van belemmerende factoren. En in uitspraak 19 is er helemaal geen rekening gehouden met andere belemmerende factoren dan de gezondheidstoestand van de eisers zoon, zoals de omvang van de huishoudelijke taken.

In de uitspraken 24 en 25 is niet inzichtelijk gemaakt hoe en in welke mate de dreigende overbelasting van de echtgenoot van de cliënt mee is genomen. En in de uitspraken 27, 28 en 33 is niet genoeg of niet onderzocht naar de belastbaarheid van de huisgenoten/zwager/echtgenoot.

In de uitspraken 20, 21, 27, 31 en 33 zijn de huisgenoten/zwager/echtgenoot van de cliënt niet gehoord.

⁶⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 119.

Daarnaast heeft bij de uitspraken 19, 26 en 31 geen huisbezoek plaatsgevonden en was in uitspraak 32 het college van B&W niet op de hoogte van de recente informatie van de medische toestand van de cliënt.

Bij de overige uitspraken zijn naast het feit dat het college van B&W onvoldoende uitvoering heeft gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de mogelijkheden of op eigen kracht of met gebruikelijke hulp geen andere gronden naar voren gekomen.

Beslissing

De rechtbank verklaart in de meeste uitspraken het beroep gegrond en vernietigt daarop het bestreden besluit. De rechter bepaalt dan ook dat het college van B&W een nieuw besluit dient te nemen. In enkele gevallen draagt de rechter het college van B&W de gebreken in het besluit te herstellen. De rechter bepaalt ook in de meeste gevallen het college van B&W het griffierecht en de proceskosten dient te vergoeden.

Bij de uitspraken 25 en 34 bepaalt de rechter zelf het aantal uren huishoudelijke hulp van de cliënt.

3.3. Mogelijkheden mantelzorg of hulp van andere personen uit de sociale omgeving

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub c van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 3 zijn de resultaten weergegeven van sub c. Bij totaal 3 uitspraken heeft het college van B&W onvoldoende uitvoering gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de mogelijkheden van mantelzorg of hulp van andere personen uit de sociale omgeving. Hiervan zijn 2 uitspraken gebaseerd op de Wmo en 1 uitspraak op de Wmo 2015.

Sub c onderscheidt zich van sub b, omdat sub c over hulp gaat die de gebruikelijke hulp overschrijdt⁶⁵. Mantelzorg is volgens artikel 1.1.1 Wmo 2015: “hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep”. In de uitspraken is aangegeven dat de verzorgers mantelzorgers zijn en daarom vallen deze uitspraken onder deze categorie.

In uitspraak 35 heeft de rechter gezegd dat enkel een telefoongesprek met de mantelzorger van de cliënt niet voldoende is. Daarnaast had het college van B&W nagelaten onderzoek te doen na de tussenuitspraak.

In uitspraak 36 heeft er geen huisbezoek plaatsgevonden en is onduidelijk of de recente medische gegevens zijn gebruikt. In uitspraak 37 heeft het college van B&W niet onderzocht naar de overbelasting van de mantelzorger.

Beslissing

Bij alle uitspraken wordt het beroep gegrond verklaard, het besluit wordt vernietigd en het griffierecht wordt vergoed. In twee uitspraken wordt bepaald dat het college van B&W opnieuw een besluit moet nemen op het bezwaar en het college van B&W de proceskosten dient te vergoeden. In uitspraak 36 wijst de rechter het verzoek voor schadevergoeding af.

⁶⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 119.

3.4. Behoeft maatregelen ondersteuning mantelzorger

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub d van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 4 zijn de resultaten van sub d te vinden. Tussen de onderzochte uitspraken is geen één uitspraak waarbij het college van B&W onvoldoende uitvoering heeft gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de behoefte van maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger. Sub d is wel belang voor een zorgvuldig onderzoek en daarom dient men hier wel aandacht aan te geven. Met deze sub dient het college van B&W de mogelijkheden van de mantelzorger in kaart te brengen. Daarnaast dient het college van B&W ook de grenzen aan de belastbaarheid en ondersteuningsbehoeften van de mantelzorger naar voren te brengen⁶⁶.

⁶⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 87.

3.5. Mogelijkheden gebruikmaking algemene voorziening of verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub e van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 5 zijn de resultaten van sub e te vinden. Er zijn twee uitspraken waar het college van B&W onvoldoende uitvoering heeft gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de mogelijkheden van gebruikmaking van een algemene voorziening of het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten.

Sub e staat in het teken van de algemene voorzieningen. Een algemene voorziening is vrij toegankelijk en hieronder valt onder andere een boodschappendienst, maaltijdverzorging of maatschappelijke opvang⁶⁷. Bij een aanvraag voor een algemene voorziening doet het college van B&W niet eerst een diepgaand onderzoek naar de situatie van de cliënt⁶⁸.

Een cliënt komt niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening indien uit het onderzoek is gekomen dat de cliënt door gebruik te maken van een algemene voorziening tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of participatie komt. Er wordt ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn of de cliënt door het verrichten van maatschappelijke nuttige activiteiten kan komen tot zelfredzaamheid of participatie. Maatschappelijke nuttige activiteiten zijn activiteiten die bijdragen aan de zelfredzaamheid of participatie van de cliënt en daarnaast iets bijdragen aan de samenleving.

Een maatwerkvoorziening wordt zeer waarschijnlijk geweigerd, indien het college van B&W tot de conclusie komt dat in de behoefte van de cliënt kan worden voorzien door gebruikmaking van een algemene voorziening⁶⁹.

In uitspraak 38 is het college van B&W niet overtuigd geweest dat de cliënt gebruik kan maken van de algemene voorzieningen. In het rapport is opgenomen dat textielverzorging en de boodschappen nauwelijks mogelijk is voor de cliënt en de partner. Het college van B&W heeft niet onderbouwd in welke opzicht de boodschappendienst een voorlopige voorziening is en geen adequate voorziening. Het college van B&W kon niet volstaan met de overweging dat niet is gebleken dat de cliënt de algemene voorzieningen niet financieel kan dragen.

⁶⁷ 'Hoe krijg ik ondersteuning van de gemeente vanuit de Wmo 2015?', *Rijksoverheid* bekeken op 10 februari 2016, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: ondersteuning Wmo 2015)

⁶⁸ Mr. S. van Cleef, 'Knelpunten bij wetsvoorstel Wmo 2015', *Kluwer Schulink* bekeken op 16 januari 2016, www.google.nl (zoeken op: knelpunten wetsvoorstel wmo 2015)

⁶⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 119.

In uitspraak 39 heeft het college van B&W een verwijzing gedaan naar een algemene voorziening, enkel inhoudende dat de cliënt zelf contact moet zoeken met een aantal zorgaanbieders en daarmee het initiatief volledig bij de cliënt heeft neergelegd.

Beslissing

In allebei uitspraken beslist de rechter dat het beroep gegrond wordt verklaard, het besluit wordt vernietigd, draagt het college van B&W op om het griffierecht te vergoeden en het college van B&W wordt veroordeeld in de proceskosten. In uitspraak 38 draagt de rechtbank het college van B&W op om een nieuw besluit te nemen en wordt een voorlopige voorziening aangetroffen. En in uitspraak 39 wordt bepaald dat de rechtsgevolgen van het besluit in stand blijven.

3.6. Mogelijkheden samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders

In deze paragraaf zullen de resultaten van sub e van artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015 worden weergegeven.

In bijlage 6 zijn de resultaten van sub f weergegeven. Tussen de onderzochte uitspraken is geen één uitspraak waarbij het college van B&W onvoldoende uitvoering heeft gegeven van zijn onderzoeksplicht naar de mogelijkheden van samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Het college van B&W dient bij deze sub bij het onderzoek de cliënt te informeren of hij op andere terreinen binnen het sociale domein zorg, ondersteuning of diensten ontvangt. Nadat het college van B&W deze informatie heeft onderzocht wordt de invulling van de dienstverlening zo ver mogelijk op elkaar afgestemd⁷⁰.

⁷⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3, blz. 119.

4. Conclusie

Beoordeling besluit strijd zorgvuldigheidsbeginsel

In dit hoofdstuk zal er antwoord worden gegeven op de centrale vraag aan de hand van de resultaten opgenomen in hoofdstuk 3. De centrale vraag van dit onderzoek luidt: Wat is volgens jurisprudentieonderzoek de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel?

4.1. Beantwoording centrale vraag

De zorgverlener, werkzaam bij Bedrijf, loopt tegen het probleem aan dat er minder of geen huishoudelijke hulp wordt toegekend aan de cliënten vanwege het feit dat het onderzoek niet zorgvuldig is uitgevoerd. Hulp bij huishouden is aangewezen wanneer disfunctioneren van de leefeenheid als gevolg van gezondheidsproblemen van (één van) de huisgenoten dreigt⁷¹.

Het onderzoek is opgedeeld in twee theoretische deelvragen en zes praktijkgerichte deelvragen om de centrale vraag te kunnen beantwoorden.

De eerste deelvraag heeft inzicht gegeven in de procedure voor het aanvragen van huishoudelijke hulp. De tweede deelvraag heeft inzicht gegeven in de procedure bij het vermoeden dat het besluit in strijd is genomen met het zorgvuldigheidsbeginsel.

De beantwoording van de zes praktijkgerichte deelvragen zijn gebaseerd op 36 uitspraken van de rechter. De rechter heeft in deze uitspraken toelichting gegeven aan welke sub van artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015 het college van B&W te weinig uitvoering van zijn onderzoeksplicht heeft gegeven.

Uit de theoretische deelvragen kunnen drie conclusies worden getrokken. Het procedures bestaan uit het maken van de melding, het indienen van de aanvraag en het maken van bezwaar bij het college van B&W. De procedure van de melding en de aanvraag zijn weergegeven in paragraaf 2.1. De procedure voor het maken van bezwaar is weergegeven in paragraaf 2.2.

Uit de praktijkgerichte deelvragen kan de volgende conclusie worden getrokken. Het college van B&W heeft in de 36 onderzochte uitspraken onvoldoende uitvoering gegeven aan één van de subs van

⁷¹ Stijn van Cleef, De Kleine Gids Wmo 2015, Kluwer Schulink 2014, blz. 40.

artikel 2.3.2 lid 4 sub a t/m f Wmo 2015. De rechter heeft in de uitspraken nader de omstandigheden toegelicht waardoor er onzorgvuldig onderzoek is uitgevoerd.

Sub a houdt in dat het college van B&W onderzoek doet naar behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Overige omstandigheden waarmee de rechter de grond heeft ingevuld zijn:

- Het college van B&W mag niet uitgaan van de vraag van de cliënt;
- De cliënt dient in de gelegenheid te zijn geweest bepaalde aspecten te onderbouwen;
- Het medisch advies dient op een juiste beoordeling gebaseerd te zijn.

Sub b houdt in dat het college van B&W de mogelijkheden van op eigen kracht of met gebruikelijke hulp onderzoekt. Overige omstandigheden waarmee de rechter de grond heeft ingevuld zijn:

- De gezinsleden van de cliënt hoeven niet zelf aan te geven c.q. aan te tonen dat er sprake is van belemmerende factoren;
- Het college van B&W dient rekening te houden met de belemmerende factoren;
- Het college van B&W dient inzichtelijk te maken hoe en in welke mate de dreigende overbelasting van de echtgenoot van de cliënt is meegenomen.

Sub c houdt in dat het college van B&W de mogelijkheden van mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk onderzoekt. Een overig omstandigheid waarmee de rechter de grond heeft ingevuld is:

- Enkel een telefoongesprek met de mantelzorger is niet genoeg.

Sub d houdt in dat het college van B&W de behoefte van maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger onderzoekt.

Sub e houdt in dat het college van B&W de mogelijkheden van gebruikmaking van algemene voorziening of verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten onderzoekt. Een overig omstandigheid waarmee de rechter de grond heeft ingevuld is:

- Het initiatief kan niet volledig bij de cliënt worden neergelegd.

Sub f houdt in dat het college van B&W de mogelijkheden van samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders onderzoekt.

Omstandigheden die de rechter bij meerdere subleden heeft ingevuld zijn:

- Het college van B&W dient de recente gegevens tot zijn beschikking te hebben;
- Het huisbezoek dient plaats te vinden en in het rapport te worden vermeld;
- De cliënt, gezinsleden en mantelzorgers dienen te worden gehoord.

Uit de praktijkgerichte deelvragen is de conclusie getrokken dat de beste manier voor Bedrijf om te beoordelen, of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel, het onderzoek op de gronden van sub a t/m f van artikel 2.3.2 Wmo 2015 te controleren. Bij deze controle kunnen de omstandigheden die de rechter heeft ingevuld bij de 36 onderzochte uitspraken ook worden meegenomen. Op deze manier kan de zorgverlener aan de hand van alle bovenstaande punten beoordelen of het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd. Komt er bij de beoordeling één van bovenstaande punten naar voren dat het college van B&W dit punt niet heeft meegenomen is kan het besluit in strijd zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel. De zorgverlener kan vervolgens bezwaar maken bij het college van B&W.

4.2. Doel en bruikbaarheid

Het doel van dit onderzoek is, de zorgverlener werkzaam bij Bedrijf, advies te geven wat de beste manier is om te beoordelen of het besluit van het college van B&W met betrekking tot het aanvragen van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo 2015 in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel door jurisprudentieonderzoek uit te voeren. Het advies dat hierboven is weergegeven, is omgezet in een checklist opgenomen in bijlage 7. De zorgverlener kan in de praktijk aan de hand van de checklist werken om vervolgens te bepalen of het besluit in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel. De checklist is zeer gemakkelijk in gebruik en is aan te raden aan de zorgverlener om hier gebruik van te maken.

5. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden er aanbevelingen gegeven aan de zorgverlener, werkzaam bij Bedrijf betreffende het beoordelen van een zorgvuldig onderzoek.

De aanbeveling vanuit dit onderzoek aan de zorgverlener, werkzaam bij Bedrijf, is om gebruik te maken van de checklist opgenomen in bijlage 7. De checklist bestaat uit 4 delen die de zorgverlener kan doorlopen. De checklist is opgebouwd uit het onderwerp, ja/nee en opmerkingen.

In hoofdstuk 4 is de conclusie weergegeven dat er uit de theoretische deelvragen drie conclusies konden worden getrokken en uit de praktijkgerichte deelvragen één conclusie.

Het eerste deel van de checklist bestaat uit het doen van de melding bij het college van B&W. Deze melding wordt gedaan indien de cliënt behoefte heeft aan maatschappelijke ondersteuning. Bij bevestiging van alle onderwerpen kan de zorgverlener door naar deel 2.

In de checklist is het persoonlijk plan en cliëntondersteuning ook opgenomen. Dit zijn opties en dus niet verplicht, maar het is wel aan te raden om mee te nemen.

Het tweede deel van de checklist bestaat uit het indienen van de aanvraag. Nadat het college van B&W het onderzoek heeft uitgevoerd kan er een aanvraag worden ingediend. Het college van B&W beslist vervolgens op de aanvraag en deze beslissing wordt opgesteld in een beschikking. De beschikking dient de cliënt te ontvangen. Bij bevestiging van alle onderwerpen kan de zorgverlener door naar deel drie.

Het derde deel van de checklist bestaat uit het beoordelen van het onderzoek. De zorgverlener beoordeelt aan de hand van de punten opgenomen in de checklist of het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd door het college van B&W. Indien de zorgverlener bij één van de onderwerpen 'nee' invult, dan kan het zo zijn dat het onderzoek niet zorgvuldig uitgevoerd. Het is dan aan te raden om naar het vierde deel van de checklist te gaan. Indien op alle onderwerpen bevestigend is beantwoord dan is het onderzoek zorgvuldig uitgevoerd. Ontstaat echter de indruk dat het college van B&W op andere omstandigheden niet het onderzoek zorgvuldig heeft uitgevoerd, die niet zijn opgenomen in de checklist, dan is het verstandig om alsnog naar het vierde deel te gaan.

Het vierde en laatste deel van de checklist bestaat uit het maken van bezwaar. Dit deel begint bij de vraag of bij deel drie op één van de antwoorden ontkennend is beantwoord of de indruk is ontstaan

dat het college van B&W niet naar een andere omstandigheid zorgvuldig onderzoek heeft gedaan. Is dit het geval dan kan de zorgverlener verder met het indienen van het bezwaar. Aan te bevelen is om bij de gronden van het bezwaar specifiek te zijn. Hoe duidelijker in het bezwaar de gronden worden opgenomen, hoe meer kans de cliënt heeft dat hij of zij de maatschappelijke ondersteuning waar de cliënt recht op heeft. Bij bevestiging van alle onderwerpen heeft de zorgverlener bezwaar gemaakt bij het college van B&W.

Nadat bezwaar is gemaakt zal het college van B&W binnen zes weken een beslissing op het bezwaar geven. Dit termijn kan worden verlengd naar 12 weken indien een adviescommissie is ingeschakeld⁷². Indien de beslissing op het bezwaar nog niet het gewenste resultaat heeft kan de zorgverlener, namens de cliënt in beroep gaan. Deze procedure is toegelicht in paragraaf 2.2.

Door het volgen van de checklist kan de zorgverlener beoordelen of het besluit in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel. Op deze manier kan de zorgverlener specifiek bij het bezwaar aangeven waarom het onderzoek niet zorgvuldig is uitgevoerd en kan hopelijk onnodig beroep bij de rechter worden voorkomen.

⁷² Artikel 7:10 lid 1 Awb.

Literatuurlijst

Artikelen

'80 procent meer rechtszaken over Wmo in eerste helft 2015', *de Rechtspraak* bekeken op 18 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: 80 procent meer rechtszaken wmo 2015).

'Algemene voorziening in de Wmo 2015', *Vereniging van Nederlandse gemeenten* 1 september 2015, www.google.nl (zoeken op: *algemene voorziening Wmo 2015*).

'Hoe krijg ik ondersteuning van de gemeente vanuit de Wmo 2015?', *Rijksoverheid* bekeken op 18 mei 2016, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: ondersteuning Wmo 2015).

Mr. S. van Cleef, 'Knelpunten bij wetsvoorstel Wmo 2015', *Kluwer Schulink* bekeken op 17 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: *knelpunten wetsvoorstel wmo 2015*).

'Persoonlijk plan', *PerSaldo* bekeken op 17 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: *persoonlijk plan wmo 2015*).

Sociaal Cultureel Planbureau, 'Gemeentelijk Wmo-beleid 2010. Een beschrijving vanuit het perspectief van gemeenten', Den Haag 8 mei 2013, www.scp.nl (zoeken op: *gemeentelijk Wmo beleid*).

'Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015', *Rijksoverheid* bekeken op 18 mei 2016, www.google.nl (zoeken op: *Wmo 2015*).

'Wmo 2015: wat is er veranderd?', *Movisie* 25 januari 2015, www.movisie.nl (zoeken op: *Wmo 2015 compensatieplicht*).

Beleidsdocumenten

Drs. M.J. van Rijn, 'Kamerbrief over uitspraak van de rechtbank Noord-Holland inzake het aanbieden van huishoudelijke hulp door gemeente', *Rijksoverheid* 10 december 2014, www.rijksoverheid.nl (zoeken op: *zorgvuldig onderzoek 2015*).

Drs. M.J. van Rijn, 'Nader rapport over de wet maatschappelijke ondersteuning', *Rijksoverheid* 14 januari 2014, www.google.nl (zoeken op: *nader rapport Wmo 2015*).

Kamerstukken II 1988-1989, 21 221, nr. 3.

Kamerstukken II 2003-04, 29538, nr. 1.

Kamerstukken II 2004/05, 30131, nr. 3.

Kamerstukken II 2013/14, 33841, nr. 3.

Kamerstukken II 2014/15, 3098.

Boeken

Stijn van Cleef, *De Kleine Gids Wmo 2015*, Kluwer Schulink 2014.

Mr. Y.M. Visscher, *Praktisch Bestuursprocesrecht*, Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers 2010.

Mr. A.W. Verschut, *Bestuurs(proces)recht in kort bestek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgever 2012.

Wetsartikelen

Artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 1:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 1:3, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 1:3, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 2.1.2, tweede lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 2.3.2, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 2.3.5, tweede lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 8:81, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Bijlagen

Bijlage 1: Behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing
1	Rb. Zutphen 28 maart 2012, ECLI:NL:RBZUT:2012:BW0564	Verweerder heeft niet onderzocht in welke mate en op welke manier zorg voor het huishouden is verdisconteerd. Verweerder zal nader onderzoek moeten doen naar de concrete behoefte van eisers.	2.5/2.7	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt besluiten, draagt verweerder nieuwe besluiten op bezwaar te nemen, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
2	Rb. Noord-Nederland 14 maart 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:BZ4141	Er is geen rekening gehouden met de persoonskenmerken, behoeften en de capaciteit van eiseres om zelf in maatregelen te kunnen voorzien. Er is een voorziening toegekend waarvan niet is onderzocht of deze in het concrete geval voldoet aan de compensatieplicht.	14.4	Verklaart het beroep niet ontvankelijk, verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat de verweerder opnieuw een beslissing op bezwaar dient te nemen, veroordeelt verweerder in de proceskosten, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
3	Rb. Groningen 29 juni 2007, ECLI:NL:RBGRO:2007:BA8761	Verweerder is uitgegaan van de vraag van verzoeker. Verweerder heeft een beperkte invulling gegeven aan zijn eigen verantwoordelijkheid. De zorgbehoefte van de aanvrager moet door verweerder worden vastgesteld, rekening houdend met de hulpvraag van de aanvrager, op grond van een zelfstandig onderzoek. Onduidelijk is	2.3/2.5	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat verweerder binnen 8 weken op het bezwaar dient te beslissen, bepaalt dat tot bekendmaking de pgb wordt vergoed als ware klasse 2, wijst het verzoek om voorlopige voorziening af,

		of de rapporteur over de deskundigheid beschikt, welke protocol/richtlijn is gebruikt, welke activiteiten zijn ondernemen om tot de indicatie te komen en onduidelijk is of er een huisbezoek heeft plaatsgevonden.		bepaalt dat de gemeente het griffierecht dient te betalen aan verzoeker.
4	Rb. Almelo 7 augustus 2008, ECLI:NL:RBALM:2008:BE8679	Verweerder heeft de recente medische gegevens van eiseres niet tot zijn beschikking gehad. Verweerder heeft nagelaten om de gehele problematiek van eiseres in kaart te brengen. Er heeft geen huisbezoek plaatsgevonden.	Overwegingen	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, draagt verweerder op een nieuw besluit op bezwaar te nemen, veroordeelt verweerder in de proceskosten, verstaat dat verweerder het griffierecht vergoedt.
5	Rb. Alkmaar 22 augustus 2007, ECLI:NL:RBALK:2007:BB2865	Verweer heeft zijn besluit gebaseerd op een medisch advies waaraan een onderzoek aan de hand van een onjuiste maatstaf ten grondslag ligt.	7.3	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat verweerder een nieuw besluit op bezwaar neemt, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt, veroordeelt verweerder in de proceskosten, wijst gemeente Hoorn aan als rechtspersoon die de proceskosten moet vergoeden, bepaalt dat de betaling aan de griffier van de rechtbank dient te worden gedaan.
6	Rb. Alkmaar 29 juli 2010, ECLI:NL:RBALK:2010:BN3674	Eiseres is niet in de gelegenheid gesteld te	7	Verklaart het beroep gegrond,

		onderbouwen dat het uurtarief van de zorg in haar geval niet kwalificeert.		vernietigt het bestreden besluit, bepaalt dat verweerder een nieuwe beslissing op bezwaar neemt, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt, veroordeelt verweerder in de proceskosten en dat de bepaling aan eiseres wordt gedaan.
7	Rb. Amsterdam 25 mei 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ7855	Er mist een ondeugdelijke motivering waarom eiseres niet langer is geïndiceerd voor licht huishoudelijk werk.	3.1	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, bepaalt dat de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand blijven, bepaalt dat de verweerder het griffierecht vergoedt, veroordeelt de verweerder in de proceskosten, bepaalt dat het onderzoek wordt heropend voor een nadere uitspraak over de verzochte schadevergoeding.
8	Rb. Arnhem 26 januari 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BP5159	Het onderzoek is niet uitgestrekt tot de persoonskenmerken en behoeften van eiser alsmede om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.	Beoordeling	Verklaart het beroep van eiseres niet-ontvankelijk, verklaart het beroep van eiser gegrond, vernietigt het besluit, veroordeelt verweerder in de proceskosten, bepaalt dat

				verweerder het griffierecht vergoedt.
9	Rb. Dordrecht 2 april 2010, ECLI:NL:RBDOR:2010:BM2363	Het gebruik van een dergelijke richtlijn ontslaat verweerder niet van de verplichting om in het individuele gevallen te onderzoeken of de geboden hulp als compensatie kan gelden van de beperkingen die iemand ondervindt, waarbij een besluit maatwerk dient te zijn. Het advies van de sociaal geneeskundige van de GGD geeft geen inzicht in de vraag op welke wijze verzoekster met de toegekend hulp voldoende wordt gecompenseerd in haar beperkingen, gelet op haar persoonskenmerken en behoeften.	2.4	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat verweerder een nieuw besluit neemt, treft een voorlopige voorziening inhoudende dat verzoekster 15 uur huishoudelijke hulp per week wordt toegekend tot 6 weken na verzending van de beslissing op bezwaar, wijst het verzoek om een voorlopige voorziening af, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt, veroordeelt verweerder in de proceskosten.
10	CRVB 24 december 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:4391	Het College van B&W heeft ten onrechte niet onderzocht of de beperkingen van appellante niet anders dan door mondelinge communicatie met een WMO-arts geïnventariseerd konden worden.	4.3	Draagt het College van B&W op om binnen 8 weken het bestreden besluit te herstellen.
11	Rb. Midden-Nederland 9 maart 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:1395	De incontinentieklachten van eisers zijn door verweerder niet betwist zodat de rechtbank uitgaat van het bestaan de incontinentieklachten. Nu moet worden uitgegaan van de incontinentieklachten bij eiseres behoort	15	Draagt verweerder op binnen 2 weken mee te delen of er gebruikt wordt gemaakt om de gebreken te herstellen, stelt verweerder in de gelegenheid om

		verweerder nader onderzoek te doen. Er is evenmin zorgvuldig onderzoek gedaan naar de noodzaak van een wasvoorziening voor eisers. Uit niets is gebleken dat eisers nu zelf de kleding kunnen wassen en daarmee het resultaat van schone kleding kunnen realiseren.		binnen 4 weken de gebreken te herstellen, houdt iedere verdere beslissing aan.
12	Rb. Middelburg 24 december 2009, ECLI:NL:RBMID:2009:BL0585	Het huisbezoek wordt niet vermeld in het rapport. Ook blijkt niet uit de stukken dat de indicatieadviseur overleg heeft gepleegd met de huisarts. De stelling dat de hulp van een vrijwilliger niet adequaat is bij het doen van boodschappen, aangezien haar huidige huishoudelijke hulp geheel op eiseres is ingespeeld, verwerpt de rechtbank. De consequenties van de cholerische diarree bij het doen van boodschappen heeft daarvan verweerder niet in overweging genomen. Daarnaast heeft verweerder ten onrechte aangenomen dat eiseres, gezien de andere werkzaamheden die wel lukken, in de loop van de dag kan afdrogen en opruimen.	9	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, bepaalt dat eiseres recht heeft op een voorziening huishoudelijke verzorging in de klasse 4, bepaalt dat de uitspraak in de plaats treedt van het vernietigende besluit, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
13	CRVB 1 december 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO5997	Het College van B&W heeft de aanvraag van appellante afgewezen op de grond dat eiseres ten gevolge van ziekte of gebrek geen beperkingen ondervindt. De Raad is van oordeel dat het	4.3.3	Draagt het College van B&W op binnen 6 weken het gebrek in het besluit te herstellen.

		College van B&W daarmee een onjuiste maatstaf heeft aangelegd. Het College van B&W dient nog te beoordelen of appellante psychosociale problemen heeft. In het rapportage is ten onrechte niet beoordeeld of eiseres beperkt is bij het onbelast traplopen.		
14	Rb. Midden-Nederland 23 juni 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:4488	Er heeft geen zorgvuldig onderzoek plaatsgevonden naar de vraag of eisers in aanmerking kunnen komen voor de maatwerkmodule 'beschikken over schone kleding'. Tijdens het huisbezoek is dit niet besproken en bij de beoordeling ook niet is betrokken. Verweerder heeft niet onderzocht waarom een wasvoorziening voor eisers inmiddels niet meer nodig zou zijn, terwijl zij deze eerder wel ontving.	16	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, bepaalt dat aan eisers hulp bij het huishouden wordt toegekend en dat deze uitspraak in de plaats van het besluit treedt, draagt verweerder de griffiekosten te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten.
15	Rb. Rotterdam 1 april 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:2196	Het besluit is een ongewijzigde voortzetting. Er heeft geen tussentijdse evaluatie of nader onderzoek plaatsgevonden. Het leveren van het maatwerk had de verweerder niet mogen overlaten aan de huishoudelijke ondersteuning, gelet op de complexe gezondheidsproblematiek van eiseres, zonder te controleren of de door de huishoudelijke ondersteuning	6.4	Verklaart het beroep niet-ontvankelijk, stelt verweerder in de gelegenheid binnen 6 weken het gebrek te herstellen, treft de voorlopige voorziening dat verzoekster 9 uur en 45 minuten huishoudelijke ondersteuning krijgt, houdt iedere verdere beslissing aan.

		vastgesteld zorgbehoefte wordt voldaan aan de compensatieplicht. Verweerder heeft niet zonder nader onderzoek naar de behoeften en de persoonskenmerken van de eiseres en naar haar actuele gezondheidstoestand mogen volstaan met het indiceren van HO+.		
16	Rb. Breda 13 juni 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BD5148	Verweerder had een onderzoek in moeten stellen naar de door eiseres benodigde omvang van de huishoudelijke hulp. Dit geldt des te meer nu eiseres expliciet heeft verzocht om uitbreiding van het aantal uur hulp in verband met de achteruitgang van haar zelfredzaamheid. Verweerder had zich op de hoogte moeten stellen van de meest recente informatie van de medische toestand van eiseres.	2.8	Verklaart eiseres niet-ontvankelijk, verklaart het beroep gegrond, vernietigt de besluiten, draagt verweerder een nieuw besluit te nemen, gelast de verweerder het griffiegeld te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiseres.
17	Rb. Midden-Nederland 7 augustus 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:6021	Verweerder heeft onvoldoende onderzocht of gelet op de (ernstige) COPD klachten van eisers een half uur extra huishoudelijke hulp volstaat om de benodigde mate van hygiëne te bereiken.	4	Stelt verweerder in de gelegenheid om binnen 6 weken de gebreken te herstellen, houdt iedere verder beslissing aan.
18	Rb. Overijssel 8 april 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1194	Verweerder heeft niet alle beperkingen van eiser in kaart gebracht.	6.3	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, draagt verweerder op een nieuw besluit op het bezwaar te nemen, draagt verweerder het griffierecht te vergoeden,

				veroordeelt verweerder in de proceskosten.
--	--	--	--	--

Bijlage 2: Mogelijkheden eigen kracht of gebruikelijke hulp

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing
19	Rb. Arnhem 1 juni 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM6841	Er is geen rekening gehouden met andere belemmerende factoren dan de gezondheidstoestand van eisers zoon. Er is geen huisbezoek afgelegd.	3.1	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt besluit, verweerder moet binnen vier weken een nieuwe beslissing op het bezwaar nemen, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
20	Rb. Maastricht 27 maart 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BI2517	De echtgenoot van eiseres hoeft niet zelf aan te geven c.q. aan te tonen dat er sprake is van belemmerende factoren. De echtgenoot van eiseres is niet persoonlijk gehoord. Eiseres heeft een expliciet betoog gegeven, maar verweerder heeft nagelaten hier onderzoek naar te verrichten.	2	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt besluit, verweerder moet binnen 6 weken een nieuw besluit op bezwaar nemen, wijst het verzoek van de voorlopige voorziening af, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt, veroordeelt verweerder de reis- en verletkosten te vergoeden van eiseres.
21	Rb. 's-Gravenhage 14 april 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BD1513	Verweer heeft niet kenbaar gereageerd op stellingen eiser. Het advies van de CIZ is vrij summier. Uit advies blijkt niet dat alle informatie die eiser heeft overlegd heeft meegewogen. Er is niet naar de totale huishouding gekeken en de partner van eiser is niet gehoord. Het feit dat eiser geen cognitieve gedragstherapie heeft	Motivering	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt besluit, verweerder moet binnen 6 weken een nieuw besluit nemen, treft de voorlopige voorziening dat eiser in aanmerking komt voor hulp bij het huishouden, bepaalt dat verweerder het

		gevolgd heeft wel een rol bij de beoordeling.		griffierecht vergoedt, veroordeelt verweerder in proceskosten.
22	Rb. Almelo 4 maart 2009, ECLI:NL:RBALM:2009:BH5042	Van belang is in welke omvang de leefeenheid van eiseres huishoudelijke hulp nodig heeft en niet de omstandigheden van de dochter van eiseres. Er is geen rekening gehouden met het feit dat eiseres slechts gedeeltelijk in staat is de afwasautomaat in en uit te ruimen.	Motivering	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, draagt verweerder een nieuwe besluit op het bezwaar te nemen, veroordeelt verweerder in de proceskosten, verstaat dat verweerder het griffierecht vergoedt.
23	CRVB 29 september 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO1055	Niet zonder onderzoek naar de individuele omstandigheden van de echtgenoot van appellante had het College van B&W kunnen concluderen dat de echtgenoot verplicht was tot het bieden van zorg.	4.5.5/4.6.2	Vernietigt aangevallen uitspraak, verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat het College van B&W een nieuw besluit op bezwaar neemt, bepaalt dat het College van B&W het griffierecht vergoedt.
24	Rb. Arnhem 27 april 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM4299	Er is niet voldoende inzichtelijk gemaakt hoe en in welke mate bij het onderzoek naar dreigende overbelasting van de echtgenoot van eiseres is genomen zijn werkzaamheden in loondienst (en reistijd) en de verzorging van zijn echtgenote.	3.12/3.13	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt bestreden besluit, bepaalt dat verweerder aan eiseres een pgb toekent, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
25	CRVB 3 maart 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BL9930	Er is niet voldoende inzichtelijk gemaakt hoe en in welke mate bij het onderzoek naar dreigende overbelasting	4.5.3	Bevestigt de aangevallen uitspraak, verklaart het beroep gegrond,

		van de echtgenoot van eiseres is genomen zijn werkzaamheden in loondienst (en reistijd) en de verzorging van de echtgenote. Er is ten onrechte van uitgegaan dat er nog behandeling plaatsvindt voor de rugklachten van echtgenoot. Er is geen eigen onderzoek verricht naar de rugklachten van de echtgenoot. Er is niet gebleken dat er informatie van de behandeld arts tot beschikking was.		vernietigt het besluit, bepaalt dat het College van B&W een financiële vergoeding voor huishoudelijke verzorging voor vijf uur toekent, veroordeelt het College van B&W in de proceskosten, bepaalt dat het College van B&W het griffierecht vergoedt.
26	CRVB 18 april 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW3254	Het College van B&W heeft erkend dat een beoordeling op basis van de omstandigheden van het geval niet heeft plaatsgevonden. Deze omstandigheden zijn bijvoorbeeld de grootte van de woning en de aanwezigheid van een wasmachine. In de stukken is geen steun te vinden dat appellanten het afleggen van een huisbezoek niet toestaan. Indien appellanten het huisbezoek niet toestaan dient het College van B&W te bezien of er andere onderzoeksmethoden te gebruiken zijn.	6.4/6.5	Draagt het College van B&W om binnen 6 weken de besluiten te herstellen.
27	CRVB 27 oktober 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO4357	De zwager van appellant is niet gehoord. Het onderzoek naar overbelasting had plaats moeten vinden, omdat van de zwager weinig tot geen zorg mag worden verwacht. Er moet rekening mee worden gehouden met een toename van	4.4	Vernietigt de aangevallen uitspraak, verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat het College van B&W een nieuw besluit op bezwaar neemt,

		huishoudelijke werkzaamheden ten gevolge van de uitbreiding van de leefeenheid.		veroordeelt het College van B&W in de proceskosten, bepaalt dat het College van B&W het griffierecht vergoedt.
28	CRVB 21 september 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BT2790	Het College van B&W had nader moeten onderzoeken of de echtgenoot van appellante niet overbelast dreigt te worden. Het College van B&W had de specifieke situatie van de echtgenoot in kaart moeten brengen. Er is onvoldoende inzichtelijk gemaakt wat de draaglast en draagkracht van de echtgenoot is.	6.5.4/6.5.5	Draagt het College van B&W op binnen 6 weken het gebrek in het besluit te herstellen.
29	Rb. Arnhem 26 januari 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BP5159	Er is niet beoordeeld of eiser anderszins beperkingen heeft bij het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden en op welke wijze hij dan gecompenseerd wordt, rekening houdend met de mogelijkheden en capaciteiten van eiser en gezinsleden.	Beoordeling	Verklaart het beroep van eiseres niet-ontvankelijk, verklaart het beroep van eiser gegrond, vernietigt het besluit, veroordeelt verweerder in de proceskosten, bepaalt dat verweerder het griffierecht vergoedt.
30	Rb. Midden-Nederland 7 augustus 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:6021	Er is onzorgvuldig onderzoek gedaan naar de noodzaak van extra hulp voor het wassen van de kleding. Er is onduidelijk in hoeverre eiser zelf zijn kleding kans wassen en daarmee het resultaat van schone kleding kan realiseren.	5	Stelt verweerder in de gelegenheid om binnen 6 weken de gebreken te herstellen, houdt iedere verder beslissing aan.

31	Rb. Arnhem 26 november 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BH0119	Verweerder heeft in onvoldoende mate onderzoek gedaan naar de vraag in hoeverre eisers zoon in staat is om de huishoudelijke taken te verrichten. Er heeft geen huisbezoek plaats gevonden en de zoon van eiser is niet gehoord. Er is geen onderzoek gedaan naar de gezondheidstoestand van de zoon en er is ook geen onderzoek gedaan naar andere belemmerende factoren zoals de baan van de zoon.	3	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat verweerder een nieuw besluit op bezwaar dient te nemen, bepaalt dat het griffierecht wordt vergoed.
32	Rb. Breda 13 juni 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BD5148	Verweerder had een onderzoek in moeten stellen naar de door eiseres benodigde omvang van de huishoudelijke hulp. Dit geldt des te meer nu eiseres expliciet heeft verzocht om uitbreiding van het aantal uur hulp in verband met de achteruitgang van haar zelfredzaamheid. Verweerder had zich op de hoogte moeten stellen van de meest recente informatie van de medische toestand van eiseres.	2.8	Verklaart eiseres niet-ontvankelijk, verklaart het beroep gegrond, vernietigt de besluiten, draagt verweerder een nieuw besluit te nemen, gelast de verweerder het griffiegeld te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiseres.
33	Rb. Breda 22 april 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BD3537	Het onderzoek naar de belastbaarheid van de huisgenoten van eiseres is onvoldoende geweest. De huisgenoten van eiseres zijn niet persoonlijk gehoord. De huisarts heeft zich niet uitgelaten over de belastbaarheid van de huisgenoten. De oudste zoon van eiseres is bekend met een medische klacht. Deze	2.5	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, draagt verweerder op een nieuw besluit te nemen, gelast de gemeente het griffierecht aan eiseres te vergoeden.

		diagnose leest de rechtbank niet terug in het advies. De verweerder had zijn besluitvorming niet mogen baseren op het rapport van het CIZ.		
34	CRVB 22 juli 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:2482	Het College van B&W heeft, ondanks het rapport van een derde en daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom appellante met 5.45 uur per week die haar ten gevolge van de aangevallen uitspraak is toegekend voldoende wordt gecompenseerd voor de beperkingen die zij ondervindt en zij niet meer uren krijgt toegekend. De echtgenoot van appellante heeft een allergie waardoor een extra 30 minuten huishoudelijke hulp per week moeten worden toegekend.	4.4	Vernietigt de aangevallen uitspraak, verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat appellante in aanmerking komt voor hulp bij huishouden van 6.15 uur, veroordeelt het College van B&W in de proceskosten, bepaalt dat het College van B&W het griffierecht vergoedt.

Bijlage 3: Mogelijkheden mantelzorg of hulp van andere personen uit de sociale omgeving

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing
35	Rb. Midden-Nederland 28 september 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:7148	Verweerder kon niet volstaan met het enkel voeren van een telefoongesprek met de zus van eiser. Er is onduidelijk in hoeverre moeder zorg verleent. Verweerder heeft nagelaten nadere onderzoek te verrichten na de tussenuitspraak. Verweerder heeft alleen volstaan met "raadpleging dossier" en dat acht de rechtbank onvoldoende.	2/4	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, draagt verweerder op binnen 6 weken een nieuw besluit op bezwaar te nemen, draagt verweerder griffierecht het griffierecht te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten.
36	Rb. Arnhem 23 februari 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BL6621	Onduidelijk is of de actuele medische gegevens gebruikt zijn. Niet is gebleken dat er bij de eiser en/of de ouders (mantelzorgers) een huisbezoek heeft plaatsgevonden. Verweerder had niet zonder onderzoek mogen aannemen dat de vader, teneinde dreigende overbelasting te voorkomen, gevergd kan worden dat voor eiser geheel of gedeeltelijk door een derde te laten verrichten.	3.9	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat verweerder een nieuwe beslissing op bezwaar neemt, veroordeelt verweerder in de proceskosten, bepaalt dat verweerder de griffierecht vergoedt, wijst het verzoek om schadevergoeding af.
37	Rb. Leeuwarden 18 augustus 2008, ECLI:NL:RBL EE:2008:BE9627	Het CIZ heeft niet onderzocht of sprake is van overbelasting bij de echtgenoot (mantelzorger) van eiseres. Het betoog van verweerder dat een dergelijk onderzoek niet nodig is, aangezien de echtgenoot van eiseres overbelasting kan voorkomen door de geïndiceerde zorg,	Overweging	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, bepaalt dat de gemeente het griffierecht vergoedt.

		waarvoor een pgb wordt verstrekt, te laten vervullen door een derde, treft geen doel.		
--	--	--	--	--

Bijlage 4: Behoeft maatregelen ondersteuning mantelzorger

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing

Bijlage 5: Mogelijkheden gebruikmaking algemene voorziening of verrichten van maatschappelijke nuttige activiteiten

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing
38	Rb. Overijssel 17 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5588	De rechtbank is niet overtuigd dat eiseres gebruik kan gebruik van de algemene voorzieningen. In het rapport is geconstateerd dat textielverzorging en boodschappen niet of nauwelijks mogelijk is voor eiseres en haar partner. Verweerder heeft niet onderbouwd in welk opzicht de boodschappendienst een voorlopige voorziening is en geen adequate voorziening. Verweerder kon niet volstaan met de overweging dat niet is gebleken dat eiseres de algemene voorzieningen niet financieel kan dragen.	4.7	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het bestreden besluit, draagt verweerder op een nieuw besluit te nemen, treft een voorlopige voorziening aan, draagt verweerder op het griffierecht te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten.
39	Rb. Overijssel 29 maart 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1070	De rechtbank komt tot het oordeel dat verweerder onvoldoende uitvoering heeft gegeven aan de onderzoeksplicht, nu verweerder voorafgaand aan de besluitvorming heeft volstaan met een verwijzing naar een algemene voorziening, enkel inhoudende dat eiseres zelf contact moet zoeken met een aantal met naam genoemde zorgaanbieders, en daarmee het initiatief volledig bij eiseres heeft neergelegd.	4.10	Verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit, bepaalt dat de rechtsgevolgen van het besluit geheel in stand blijven, draagt verweerder op het griffierecht te vergoeden, veroordeelt verweerder in de proceskosten.

Bijlage 6: Mogelijkheden samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders

Nummer	ECLI nummer	Motivering	Vindplek	Beslissing

Bijlage 7: Checklist

Deel 1: Melding

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Is de cliënt een ingezetene van Nederland?			
Heeft de cliënt een beperking, chronisch, psychisch of psychosociaal probleem?			
Is de cliënt niet in staat op eigen kracht, of met gebruikelijke hulp, of met mantelzorg, of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk, voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie?			
Is er melding gedaan bij het college van B&W voor behoefte aan maatschappelijke ondersteuning?			
Heeft het college van B&W de ontvangst van de melding bevestigd?			
Is er een persoonlijk plan ingediend?			
Maakt de cliënt gebruik van cliëntondersteuning?			

Overige op/aanmerkingen

Deel 2: Aanvraag

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Bevat de aanvraag de volgende vereisten (art. 4:2 lid 1 Awb): - De naam en het adres van de aanvrager; - De dagtekening; - Een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd; - Een ondertekening.			
Is de beschikking binnen twee weken na ontvangst van de aanvraag ontvangen?			

Overige op/aanmerkingen

Deel 3: Beoordeling onderzoek artikel 2.3.2 lid 4 Wmo 2015**Sub a**

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt onderzocht?			
Is het college van B&W niet uitgegaan van de vraag van de cliënt?			
Is de cliënt in de gelegenheid geweest bepaalde aspecten te onderbouwen?			
Is het medisch op een juiste beoordeling gebaseerd?			

Sub b

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Hebben de gezinsleden van de cliënt niet zelf aan hoeven gegeven c.q. aan moeten tonen dat er sprake is van belemmerende factoren?			
Heeft het college van B&W rekening gehouden met de belemmerende factoren?			
Heeft het college van B&W inzichtelijk gemaakt hoe en in welke mate de dreigende overbelasting van de echtgenoot van de cliënt is meegenomen?			

Sub c

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de mogelijkheden van mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk onderzocht?			
Heeft het college van B&W meer dan enkel een telefoongesprek gevoerd met de mantelzorger?			

Sub d

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de behoefte van maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger onderzocht?			

Sub e

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de mogelijkheden van gebruikmaking van algemene voorzieningen of verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten onderzocht?			
Is het initiatief niet volledig bij de cliënt neergelegd?			

Sub f

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de mogelijkheden van samenwerking zorgverzekeraars en zorgaanbieders onderzocht?			

Sub a t/m f

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Heeft het college van B&W de recente medische gegevens?			
Heeft het huisbezoek plaatsgevonden en is dit in het rapport vermeld?			
Zijn de cliënt, gezinsleden en mantelzorgers gehoord?			

Overige op/aanmerkingen

Deel 4: bezwaar maken

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerkingen
Is bij deel 3 van de checklist op één van de onderwerpen ontkennend beantwoord? Of ontstaat de indruk dat het college van B&W op andere omstandigheden geen zorgvuldig onderzoek heeft gedaan?			
Heeft de cliënt de zorgverlener gemachtigd?			
Bevat het bezwaarschrift de volgende vereisten (art. 6:5 Awb): - De naam en het adres van de indiener; - De dagtekening; - Een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht; - De gronden van het bezwaar; - Een ondertekening.			
Is het bezwaarschrift binnen zes weken ingediend?			

Overige op/aanmerkingen
